PAKİSTAN MİLLİ BANKININ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI BAKI ŞƏHƏRİNDƏ FİLİALI

Maliyyə hesabatları

31 dekabr 2020-cu il tarixində başa çatmış il üzrə

Pakistan Milli Bankının Azərbaycan Respublikası Bakı Şəhərində Filiali
Maliyyə hesabatları

Mündəricat

	Səhifə
Müstəqil auditor rəyi	1 - 2
Maliyyə vəziyyəti barədə hesabat	3
Məcmu gəlir hesabatı	4
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	5
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	6
Maliyyə hesabatlarına dair qeydlər	7 - 48

Grant Thornton Azerbaijan
Damirchi Tower
22nd floor
37 Khojali Avenue
Baku, Azerbaijan

T +994 12 4047537
+994 12 4047538
F. +994 12 4047543
E info@az.gt.com
www.grantthornton.az

Müstəqil auditor rəyi
Pakistan Milli Bankının Azərbaycan Respublikası Bakı Şəhərində Filialının səhmdarına

Maliyyə hesabatlarının auditi barədə hesabat

Şərti rəy

Biz **Pakistan Milli Bankının Bakı Şəhərindəki Filialının** (bundan sonra "Bank") maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq. Maliyyə hesabatları özündə, 31 dekabr 2020-cu il tarixinə olan balans hesabatını, məcmu gəlir hesabatını, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatları, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin icmalı daxil olmaqla maliyyə hesabatlarına qeydləri cəmləşdirir.

Bizim rəyimizcə hesabatın Rəy üçün əsas hissəsində qeyd edilən müddəalar istisna olmaqla maliyyə hesabatları Bankın 31 Dekabr 2020-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq düzgün və ədalətli əks etdirir.

Şərti rəy üçün əsas

Bank 31 dekabr 2020-cu il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə 607,534 manat məbləğində və ödənilməyən kreditlər qarşılığında alınmış daşınmaz əmlaklar üzrə 125,632 manat məbləğində ehtiyat yaratmışdır. Lakin, qeyd olunan ehtiyat maliyyə hesabatlarında 8-ci və 12-ci qeyddə qeyd olunduğu kimi Azərbaycan Mərkəzi Bankının tənzimləmə tələblərinə uyğun deyildi. Həmçinin, Bank 1 yanvar 2018-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş 9 saylı MHBS 'Maliyyə alətləri'-ni tətbiq etməmişdir. Beləliklə də, 9 saylı MHBS-a uyğun olaraq müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə ehtiyat təminatını qeyd etməmişdir və bu da özündə BMHS-dan əhəmiyyətli dərəcədə kənarlaşmanı ehtiva edir. Lakin, Bankın kredit portfelinin müddətini nəzərə alaraq, 9 saylı MHBS-a uyğun olaraq yaradılmış ehtiyatların yerli qaydaların tələblərinə görə yaradılmalı olan ehtiyatlarda əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olacağı gözlənilmir. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə bu maliyyə aktivlərinin amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə Bankın bu il xalis gəlirinə və bölüşdürülməmiş mənfəətinə təsiri barədə kifayət qədər müvafiq audit sənədləri əldə edə bilmədik, çünki BMHS 9-un təsirinin dəyərləndirilməsi rəhbərlik tərəfindən bizə təqdim edilməmişdir. Nəticə etibarı ilə bu məbləğlərə düzəlişlərin lazım olub-olmadığını müəyyən edə bilmədik.

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Bu standartlar çərçivəsində nəzərdə tutulan öhdəliklərimiz hesabatımızın Maliyyə Hesabatları üzrə Auditorların Öhdəlikləri bölməsində əks olunmuşdur. Biz Peşəkar Mühasiblər üçün Əxlaq Kodeksi üzrə Beynəlxalq Əxlaq Standartları Şurasının (İESBA) prinsiplərinə uyğun olaraq Bankdan ayrıyıq və digər əxlaq öhdəliklərimizi bu tələblər və İESBA Kodeksi əsasında həyata keçirmişik. Biz rəyimizin əsasını təşkil edən yetərli və müvafiq audit dəlilləri əldə etdiyimizi hesab edirik.

Əsaslı qeyd paraqrafı

Pakistan Milli Bankı ("Ana Bank") İdarə Heyətinin Bankı bağlamağa qərar verdiyini bildirən maliyyə hesabatlarının 2-ci qeydinə diqqətinizi çəkirik. Bu səbəbdən, mühasibatlığın fasiləsizlik prinsipinin istifadəsi bu hallarda uyğun deyildir. Buna uyğun olaraq, bu maliyyə hesabatları fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmamışdır. Buna görə, bu Maliyyə Hesabatları, aktivlərin dəyərsizləşməsi üzrə test edilən dəyişdirilmiş MHBS əsasında hazırlanmışdır. Bu əsasda bizim rəyimiz şərti deyildir.

Biz müvafiq yerli tənzimləmələrə əsasən Bankın minimum kapital tələblərinə cavab verməməsi əks olunan maliyyə hesabatlarının 25-ci qeydinə diqqətinizi çəkmək istərdik. Belə ki, kapitalın daha da pisləşməsi fəaliyyətin davam etdirilməsi ehtimalına təsir göstərə bilər. Bu əsasda bizim rəyimiz şərti deyildir.

Grant Thornton Azerbaijan, a member form of Grant Thornton International Ltd.
Grant Thornton International and its member firms are not a worldwide partnership. Services are delivered independently by the member firms.

Rəhbərliyin və maliyyə hesabatlarının idarə edilməsi üzrə məsul tərəflərin öhdəlikləri

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə və maliyyə hesabatlarının hazırlanması ilə əlaqədar, saxtakarlıq və ya səhvlərdən qaynaqlanan əhəmiyyətli təhriflərin qarşısının alınması məqsədi ilə rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminin təşkil edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatları hazırlayarkən rəhbərlik Bankın daimilik prinsipi əsasında işini davam etdirmə potensialını qiymətləndirmək, müvafiq olduqda daimilik prinsipi ilə bağlı məsələləri açıqlamaq və rəhbərlik Bankı ləğv etmək və ya fəaliyyətini dayandırmaq istəyənədək, yaxud bunu etmək üçün real seçimi olmayanadək hesabatlılığın daimilik prinspindən istifadə etmək üzrə məsuliyyət daşıyır.

İdarəçilik üzrə məsul tərəflər Bankın maliyyə hesabat vermə prosesinə nəzarət etmə öhdəliyi daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorların öhdəlikləri

Bizim məqsədimiz bütövlükdə maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhvlərdən dolayı əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığına təminat vermək və rəyimizi əks etdirən auditor hesabatı təqdim etməkdir. Təminat olduqca önəmli olsa da, Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit yoxlamasının hər zaman mövcud olan təhrifləri aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlərdən irəli gələ və bu maliyyə hesabatları əsasında verilmiş iqtisadi qərarlara ciddi təsir göstərə bilər.

Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparılan audit yoxlamasının bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtalaşdırma və ya səhvlərdən irəli gələn ciddi təhrif risklərini aşkarlayır və təhlil edir, bu risklərə cavab verən audit prosedurları hazırlayır və icra edir və rəyimiz üçün əsas təşkil edəcək kafi və müvafiq dəlil toplayırıq. Saxtakarlıqdan irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlamama riski səhvlərdən qaynaqlanan riskdən daha yüksəkdir, belə ki saxtakarlıq əlbir olma, saxtalaşdırma, məqsədli buraxma, təhrif və ya daxili nəzarətin yetərsizliyi kimi hallarla əlaqəli olur.

- Mövcud şərtlərdə müvafiq olacaq, lakin Bankın daxili nəzarətinin səmərəliliyi ilə bağlı rəy bildirmək məqsədi daşımayan audit prosedurları hazırlamaq üçün auditə müvafiq daxili nəzarət haqqında anlayış əldə edirik.

- İstifadə olunan uçot siyasətlərinin, uçot smetalarının və rəhbərlik tərəfindən açıqlanan əlaqədar məlumatların müvafiqliyini təhlil edirik.

- Rəhbərliyin uçotun davamlılıq prinsipindən istifadəsinin müvafiqliyinə və Bankın davamlılıq prinsipini davam etdirmə imkanına dair ciddi şübhələr yarada biləcək hadisə və ya şərtlərlə əlaqədar ciddi qeyri-müəyyənliyin olub olmaması ilə bağlı əldə edilmiş dəlillər əsasında yekun rəy bildiririk. Bizim yekun rəyimizdə ciddi qeyri-müəyyənlik mövcuddur deyilərsə, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarında əlaqədar məlumatlara diqqət çəkməyimiz, yaxud da bu cür məlumatlar müvafiq olmazsa, rəyimizi dəyişdirməyimiz tələb olunur. Bizim yekun rəylərimiz auditor hesabatımızın hazırlanma tarixinədək əldə edilmiş audit dəlillərinə əsaslanır. Bank ləğvetmə üzrə müraciət etdiyi üçün gələcək hadisələr və ya müvafiq təsdiqlər daxil olmaqla şərtlər Bankın əməliyyatları dayandırmasına səbəb ola bilər.

- Maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlanan məlumatların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, həmçinin hesabatların obyektiv təqdimatının əsasını təşkil edən başlıca əqd və hadisələri əks etdirib etdirmədiyini təhlil edirik.

Biz auditin və mühüm audit tapıntılarının, o cümlədən audit yoxlaması zamanı daxili nəzarətdə aşkarladığımız mühüm çatışmazlıqların nəzərdə tutulan əhatə dairəsi və zamanlaması ilə bağlı idarəetmə üzrə məsul tərəflərlə əlaqədə oluruq.

Grant Thornton

Grant Thornton
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Tarix: 18 Fevral, 2021

Grant Thornton Azerbaijan, a member form of Grant Thornton International Ltd.
Grant Thornton International and its member firms are not a worldwide partnership. Services are delivered independently by the member firms.

Pakistan Milli BankınınAzərbaycanRespublikasıBakıŞəhərindəFilialı

Maliyyəhesabatları

Maliyyə vəziyyəti barədə hesabat
31 Dekabr 2020- cu il tarixindəbaşaçatan il üzrə

	Qeydlər	2020 AZN	2019 AZN
Aktivlər			
NağdvəsaitlərvəMərkəziBankdapulvəsaitləri	5	**2,674,649**	2,037,163
Digərbanklardakıpulvəsaitləri	7	**263,188**	341,971
Müştərilərəverilmişkreditvəavanslar	8	**1,614,221**	1,637,847
Satışüçünsaxlanılaninvestisiya	9	**6,981,280**	5,390,466
Əmlak, avadanlıqvəaktivlərdənistifadəhüququ	10	**37,368**	121,069
Qeyri-maddiaktivlər	11	**12,752**	14,625
Digəraktivlər	12	**701,829**	685,603
Cəmiaktivlər		**12,285,287**	10,228,744
Öhdəliklər			
Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	13	**360**	360
Müştərilərdən depozitlər	14	**2,911,915**	406,817
Digər öhdəliklər	15	**10,829**	97,197
Cəmi öhdəliklər		**2,923,104**	504,374
Kapital			
Nizamnaməkapitalı	16	**9,420,000**	9,420,000
Sairkapital		**722,812**	722,812
Bölüşdürülməmişzərər		**(780,629)**	(418,442)
Cəmi kapital		**9,362,183**	9,724,370
Cəmi kapital və öhdəliklər		**12,285,287**	10,228,744

31 dekabr 2020-cu ildətamamlanmışilinmaliyyəhesabatları18 Fevral 2021-ciil tarixindəİdarəHeyətitərəfindəntəsdiqedilmişvəaşağıdakılartərəfindənonlarınadındanimzalanmışdır:

Zar Vali Xan
İdarəheyətininsədri

Sahib Quliyev
İdarəheyətininsədrininmüavini

Bakı, AzərbaycanRespublikası

1-29-cu qeydlərbumaliyyəhesabatlarınınayrılmazhissəsinitəşkiledir.

Pakistan Milli Bankının Azərbaycan Respublikası Bakı Şəhərində Filialı

Maliyyə hesabatları

Məcmu gəlir hesabat
31 Dekabr 2020- cu il tarixində başa çatan il üzrə

	Qeydlər	2020 AZN	2019 AZN
Faiz gəlirləri	17	**389,841**	413,390
Faiz xərcləri	17	**-**	-
Xalis faiz gəlirləri		**389,841**	413,390
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar üzrə ehtimal edilən zərərlər üçün ayrılmış ehtiyat - xalis	8	**1,113**	129,946
Ehtimal edilən zərərlər üzrə ehtiyatlardan sonra faiz		**390,954**	543,336
Digər xalis gəlirlər		**796**	2,207
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir (xərc)	18	**17,497**	(497)
Haqq və komissiya gəlirləri	19	**44,940**	18,580
Haqq və komissiya xərcləri	20	**(9,840)**	(21,991)
Əməliyyat gəlirləri		**444,347**	541,635
Əməliyyat xərcləri	21	**(806,534)**	(951,626)
Vergidən əvvəlki illik zərər		**(362,187)**	(409,991)
Mənfəət vergisi	22	**-**	-
İllik zərər		**(362,187)**	(409,991)
Digər məcmu gəlirlər		**-**	-
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU ZƏRƏR		**(362,187)**	(409,991)

1- 29-cu qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

Pakistan Milli Bankının Azərbaycan Respublikası Bakı Şəhərində Filialı

Maliyyə hesabatları

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 Dekabr 2020- cu il tarixində başa çatan il üzrə

	Nizamnamə kapitalı	Sair kapital	Bölüşdürülməmiş zərər	Cəmi kapital
	AZN	AZN	AZN	AZN
1 yanvar 2019-ci il tarixinə qalıq	9,420,000	722,812	(8,451)	10,134,361
İllik zərər	-	-	(409,991)	(409,991)
Cəmi məcmu zərər	-	-	(409,991)	(409,991)
31 dekabr 2019-ci il tarixinə qalıq	9,420,000	722,812	(418,442)	9,724,370
İllik zərər	-	-	**(362,187)**	**(362,187)**
Cəmi məcmu zərər	-	-	**(362,187)**	**(362,187)**
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	**9,420,000**	**722,812**	**(780,629)**	**9,362,183**

1-29-cu qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

Pakistan Milli Bankının Azərbaycan Respublikası Bakı Şəhərində Filialı

Maliyyə hesabatları

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 Dekabr 2020- cu il tarixində başa çatan il üzrə

	Qeydlər	2020 AZN	2019 AZN
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Vergidən əvvəlki mənfəət		**(362,187)**	(409,991)
Düzəlişlər:			
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Digər banklarla hesablaşma üzrə ehtimal edilən zərərlər üçün ayrılmış ehtiyat	7	**(796)**	(270)
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar üzrə ehtimal edilən zərərlər üçün ayrılmış ehtiyat	8	**(1,113)**	(129,946)
Əmlak, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ üzrə köhnəlmə	10	**86,647**	87,715
Amortizasiya xərcləri	11	**3,673**	4,900
Daşınmaz əmlak üzrə ayrılmış ehtiyat	21	**-**	51,729
İcarə öhdəlikləri üzrə maliyyə xərcləri	21	**7,215**	22,500
Xarici məzənnədə əməliyyatlar üzrə zərər		**(3,193)**	200
		(269,754)	(373,163)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar		**24,739**	479,154
Satış üçün saxlanılan investisiya		**(1,590,814)**	1,588,285
Sair aktivlər		**(20,766)**	27,368
Müştərilərdən alınmış depozitlər		**2,505,098**	(975,284)
Digər öhdəliklər		**(2,751)**	(7,138)
Əməliyyatlardan əldə edilmiş pul vəsaitləri vəsaiti		**645,752**	739,222
Ödənilmiş mənfəət vergisi		**(3,700)**	(10,000)
Əməliyyatlardan əldə edilmiş xalis pul vəsaiti		**642,052**	729,222
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitinin hərəkəti			
Əmlak və avadanlığın alınması	10	**(2,946)**	(359)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	11	**(1,800)**	-
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilmiş xalis pul vəsaiti		**(4,746)**	(359)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitinin hərəkəti			
İcarə öhdəlikləri üzrə ödənilmiş maliyyə xərcləri		**(7,215)**	(22,500)
İcarə öhdəlikləri üzrə ödənişlər		**(83,617)**	(71,100)
Maliyyə fəaliyyətində istifadə edilmiş xalis pul vəsaiti		**(90,832)**	(93,600)
Xarici valyuta məzənnələrinin pul vəsaitləsi və pul vəsaitlərinin ekvivalentinə təsir		**3,193**	(200)
Pul vəsaiti və ekvivalentlərində xalis fərq		**549,667**	635,063
İlin əvvəlinə pul vəsaiti və ekvivalentləri		**2,378,428**	1,743,365
İlin sonuna pul vəsaiti və pul vəsaiti ekvivalentləri	6	**2,928,095**	2,378,428

1-29-cu qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

Pakistan Milli Bankının Azərbaycan Respublikası Bakı Şəhərində Filialı

Maliyyə hesabatları

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 Dekabr 2020- cu il tarixində başa çatan il üzrə

1 Hüquqi status və əməliyyatların xarakteri

Pakistan Milli Bankı Bakı Filialı (Bank) 2005-ci ildə təsis edilib və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən verilmiş 248 saylı kommersiya bankı lisenziyasına uyğun olaraq fəaliyyət göstərir. 31 dekabr 2020-cu il tarixinə qeydiyyatdan keçmiş ünvanı Azərbaycan Respublikası, Bakı şəkəri AZ 1001, Nobel prospekti 9A- dır. Bankın əsas fəaliyyəti hüquqi və fiziki şəxslərə bank kommersiya xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. 2020-cu ilin 31 dekabr tarixinə olan məlumata əsasən, bankın 22 (2019: 24 əməkdaş) əməkdaşı vardır. 31 dekabr 2020 və 2019-ci il tarixlərinə aşağıdakı səhmdar Bankın buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşdur.

	2020	2019
	%	**%**
Pakistan Milli Bankı (Pakistan İslam Respublikasında təsis olunmuşdur)	**100**	100

2 Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarına (BMHS) uyğunluq haqqında bəyanat

Bu maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları (BMHS) əsasında hazırlanmışdır. Pakistan Milli Bankının (“Ana Bank”) İdarə heyəti 302-ci iclasında Ana Bankın beynəlxalq əməliyyatlar üçün iş strategiyasını təsdiqlədi və gələcək strategiya çərçivəsində, Ana Bankın İdarə Heyəti Bankın əməliyyatlarının dayandırılmasına dair qərar verdi. Bu səbəbdən, mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin istifadəsi bu halda uyğun deyildir. Uyğun olaraq, bu maliyyə hesabatları fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmamışdır. Bu səbəbdən Bank tərəfindən dəyişdirilmiş MHBS bazası qəbul edilmiş və buna görə bütün aktivlər dəyərsizləşmə üzrə test edilmişdir.

3 Standartlar, mövcud standartların şərhi və standartlara düzəlişlər

3.1 Standartlar, 2020-cu ildə qüvvədə olan mövcud standartların şərhi və standartlara düzəlişlər

1 yanvar 2020- cu il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan uçot dövrlərinə tətbiq edilən və qəbul edilməmiş 9 №-li MHBS istisna olmaqla tətbiq olunan yerlərdə Bank tərəfindən qəbul edilmiş aşağıdakı müvafiq yenidən baxılmalar və mövcud standartlara düzəlişlər Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası ("BMUSŞ") tərəfindən buraxılmışdır:

Yeni və yenilənmiş MHBS-lər

	Trarixdən başlayaraq qüvcədə olacaq
MHBS Standardlarındakı Konseptual Çərçivəyə olan İstinadlara Dəyişikliklər	1 yanvar, 2020
Müəssisənin Tərifi - MHBS 3 Müəssisə Birləşmələrində Dəyişikliklər	1 yanvar, 2020
Materialın Tərifi (BMS 1 və BMS 8-də dəyişikliklər)	1 yanvar, 2020
Faiz etalonunun düzəldilməsi (BMHS 9, BMS 39 və BMHS 7-yə dəyişikliklər)	1 yanvar, 2020
COVİD-19 ilə əlaqəli Kirayə Güzəştləri (BMHS 16-ya dəyişikliklər)	1 yanvar, 2020

3.2 Qüvvəyə hələ də minməmiş və Bank tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standardlar, şərhlər və mövcud standardlara düzəlişlər

Maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə bu yeni standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər dərc edilmişdir, lakin hələ qüvvəyə minməyib və şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməyib. Müvafiq yeni standartlar, düzəlişlər və hələ qüvvəyə minməyən şərhlər barədə məlumatlar aşağıdakılardır:

3 Standartlar, mövcud standartların şərhi və standartlara düzəlişlər (davamı)

3.2 Qüvvəyə hələ də minməmiş və Bank tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standardlar, şərhlər və mövcud standardlara düzəlişlər (davamı)

Yeni və yenilənmiş MHBS-lər

	Trarixdən başlayaraq qüvcədə olacaq
BMHS 17 Sığorta müqavilələri	1 yanvar, 2023

Rəhbərlik bütün müvafiq bəyanatların bəyanatın qüvvəyə minmə tarixindən sonra başlayan ilk dövr üzrə Bankın uçot siyasətlərində qəbul ediləcəyini gözləyir. Bankın rəhbərliyi bu yeni və yenidən baxılmış standardların Şirkətin maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirəcək.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi

4.1 Ümumi mülahizələr

Hazırkı maliyyə hesabatları hər növ aktiv, öhdəlik, gəlir və xərc üzrə dəyişdirilmiş BMHS ilə müəyyən edilmiş qiymətləndirmə prinsiplərindən istifadə etməklə hazırlanmışdır. Qiymətləndirmə prinsipləri aşağıdakı uçot qaydalarında daha dolğun təsvir edilir.

4.2 Təqdimatın əsasları

Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq olunan mühasibat uçotu qaydaları 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üçün illik maliyyə hesabatlarında tətbiq olunanlarla uyğundur, lakin bu maliyyə hesabatları faziləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmamış və Bankın aktivləri dəyərsizləşmə üçün test edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının BMHS-ə uyğun hazırlanması rəhbərlikdən mühasibat uçotunun prinsiplərinin tətbiqinə, bəyan edilmiş aktivlər, öhdəlik, gəlir və xərc məbləğlərinə təsir edə biləcək mühakimələr yürütməyi, hesablamalar aparmağı, fərziyyələr irəli sürməyi tələb edir. Faktiki nəticələr mühakimələrdən fərqli ola bilər. Hesablamalar və onların əsasını təşkil edən fərziyyələr davamlı olaraq təkrar nəzərdən keçirilir. Mühasibat hesablamalarına düzəlişlər hesablamanın nəzərdən keçirildiyi dövr və təsir altında qala biləcək gələcək dövrlər üçün qəbul edilir. Mühasibat siyasətlərin tətbiqində qeyri müəyyənliyin ehtimal edilməsi üçün tanınan məbləğlərə mühüm təsiri edəcək məlumətllar və səciyyəvi fərziyyələr maliyyə hesabatlarının 4.26 və 4.27-cü-qeydində açıqlanır.

4.3 Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi

Funksional və təqdimat valyutası

Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Manatında (AZN) təqdim olunur, bu da Bankın funksional valyutasıdır.

Xarici valyuta əməliyyatları və qalıqlar

Xarici valyuta əməliyyatları əməliyyatların valyuta məzənnəsinə çevrilməklə, əməliyyatlar tarixində mövcud olan valyuta məzənnələrini istifadə edir (spot valyuta məzənnəsi). Bu cür əməliyyatların ödənilməsindən yaranan və il sonu valyuta məzənnələrində pul vəsaitlərinin yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan xarici valyuta mənfəət və zərərlər, məcmu gəlir hesabatında tanınır.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.3 Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi (davamı)

Xarici valyuta əməliyyatları və qalıqlar (davamı)

Tarixi dəyərində ölçülən qeyri-monetar maddələr əməliyyatlar tarixində valyuta məzənnələrindən istifadə edilməklə (çevrilməklə) çevrilir. Ədalətli dəyərlə ölçülmüş qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə valyuta məzənnələri ilə çevrilir. Xarici valyutalarda göstərilən maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin çevrilməsi məqsədilə aşağıdakı il sonu valyuta məzənnələri istifadə edilmişdir:

	2020	2019
AZN/1 ABŞ Dolları	**1.7000**	1.7000
AZN/1 AVRO	**2.0890**	1.9468

4.4 Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri məlum olan pul vəsaitlərinə asanlıqla konvertasiya edilə bilən və əhəmiyyətsiz dəyişiklik riskinə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri əlverişli pul vəsaitlərini və Mərkəzi Bankı ilə qalıqları və əldə etdikləri tarixdən etibarən üç ay və ya daha az olan digər banklardakı qalıqları ehtiva edir. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri amortizasiya olunmuş dəyərilə dəyərsizləşmə çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir.

4.5 Mərkəzi bankdakı məcburi pul qalıqları

Mərkəzi Bankda saxlanılan manat və xarici valyutadakı məcburi pul qalıqları amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır və Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün olmayan faizsiz məcburi ehtiyat əmanətlərini təmsil edir.

4.6 Digər banklardakı qalıqlar

Digər banklardakı qalıqlar o vaxt qeydə alınır ki, Bank, müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə yaranan qeyri-törəmə debitor borcu ilə ticarət etmək niyyəti olmadan banklara pul verir. Digər banklardakı qalıqlar amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır.

4.7 Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, digər maliyyə aktivləri kateqoriyasında təsnif edilənlərdən başqa, fəal bazarda qeyd edilməyən sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən ödənişlər olan qeyri-törəmə aktivlərdir. Onlar ilkin olaraq ədalətli dəyərdə üstəgəl artan birbaşa əməliyyat xərcləri ilə ölçülür və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə dəyərsizləşmə çıxılmaqla tanınır.

4.8 Kreditlə bağlı öhdəliklər

Bank akkreditivlər və maliyyə zəmanətləri daxil olmaqla kreditlə bağlı öhdəlikləri qəbul edir. Maliyyə zəmanətləri, müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər ilə eyni kredit riski daşıyacağı təqdirdə ödənişlərin qaytarılmaz təminatını əks etdirir. Maliyyə zəmanəti və borc vermək öhdəlikləri əvvəlcə ədalətli dəyəri ilə tanınır, bu da alınan haqların miqdarı ilə təsdiqlənir.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.8 Kreditlə bağlı öhdəliklər (davamı)

Bu məbləğ, borcun yaranması ilə bağlı öhdəliklər istisna olmaqla, öhdəliyin müddəti ərzində düz xətt metodu əsasında amortizasiya olunur, əgər Bankın müəyyən bir kredit razılaşmasına girməsi ehtimalı varsa və yaranan kreditin qısa müddətdə satılacağını gözləmirsə; bu kimi borc öhdəlikləri təxirə salınır və ilkin tanınmada kreditin balans dəyərinə daxil edilir. Hər hesabat tarixində, öhdəliklər ilkin tanınma məbləğinin yüksək amortizasiya olunmamış qalığı ilə ölçülür və hesabat tarixində öhdəliyi tənzimləmək üçün ən yaxşı qiymətləndirilmiş xərclər tələb olunur.

4.9 Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Ədalətli dəyərlə mənfəət və ya zərər üzrə əks etdirilən maliyyə aktivləri istisna olmaqla, digər bütün maliyyə aktivləri hər bir hesabat tarixində dəyərsizləşmə üzrə nəzərdən keçirilir. Maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ilə bağlı hər hansı bir obyektiv sübut olduqda dəyərsizləşir.

Banka aid olan məbləğlər üçün, borcun əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri, borcluların iflasın olacağı ehtimalı və ödənişlərin olmaması bütün dəyərsizləşmə göstəriciləri hesab olunur.

Dəyərsizləşmə zərərləri məcmu gəlir hesabatında tanınır. Qiymətdən düşmə zərərləri, maliyyə aktivinin bərpa edilə bilən məbləğindəki artım, dəyərsizləşmə çıxıldıqdan sonra maliyyə aktivinin balans dəyərinin dəyişdirildiyi tarixdə balans dəyəri nəzərə alınmaqla dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş verən hadisəyə obyektiv olaraq aid oluna bilərsə, bərpa edilir balans dəyəri, dəyərsizləşmənin tanınmadığı halda olmuşdur.

Maliyyə öhdəlikləri ehtiyat hesabından istifadə etməklə dəyərsizləşdikdə zərərin məbləği məcmu gəlir hesabatında tanınır. Belə aktivlərin silinməsindən sonra, müvafiq passiv hesabından silinir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin sonrakı bərpa əməliyyatları üzrə xərclər hesablanır.

Kreditlərin və avansların dəyərsizləşməsi

Qiymətli kreditlər üzrə zərərlər kreditin dəyərsizləşməsinin baş verdiyini obyektiv sübutlar olduqda dərhal tanınır. Dəyərsizləşmə zərərləri fərdi kreditlər və kollektiv şəkildə qiymətləndirilmiş kreditlər üzrə hesablanır. Dəyərsizləşmə zərərləri, məcmu gəlir hesabatına ödəniş kimi qeydə alınır. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda dəyərsizləşməmiş kreditlərin balans dəyəri, dəyərsizləşmə ehtiyatları hesablarının istifadəsi ilə azalır. Gələcək hadisələrdən gözlənilən itkilər tanınmır.Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər, maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş verən bir və ya daha çox hadisənin nəticəsində meydana gəldiyi və təxmin edilən məbləğ və ya müddətin təsirinə məruz qalan obyektiv sübut olduqda dərhal tanınır etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən maliyyə aktivi və ya maliyyə aktivləri qrupunun gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti. Bank, fərdi qiymətləndirilmiş maliyyə aktivi üçün əhəmiyyətli və ya olmaması üçün dəyərsizləşmənin baş vermədiyini müəyyən edərsə, bu aktivin oxşar kredit riski xüsusiyyətləri olan bir qrup maliyyə aktivi daxildir və onları birgə dəyərsizləşməyə görə qiymətləndirir. ARMB-nın iqtisadi normativləri ilə yanaşı, Bankın maliyyə aktivinin dəyərsizləşdiyini müəyyən edərkən nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtında ödənmə statusu və müvafiq olduqda, əlaqədar girovun realizə edilə bilməsidir.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.9 Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Kreditlərin və avansların dəyərsizləşməsi (davamı)

Dəyərsizləşmənin baş tutduğuna dair obyektiv dəlilin olduğunu müəyyən etmək üçün aşağıdakı əsas meyarlar da həmçinin istifadə edilir:

- Müştərinin biznes modelinin həyat qabiliyyəti və onun maliyyə çətinliklərindən adlayaraq uğurla ticarət etmək, borc öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər nağd pul axını yaratmaq potensialı;
- Qiymətli kağızların (və digər kredit kompensasiyalarının) realizasiya qiyməti və sahibliyin uğurla qaytarıla bilmək ehtimalı;
- Borc məbləğinin bərpasına cəlb edilmiş hər hansı xərcin saxlanması ehtimalı;
- Borclu haqqında banka məlum olan maliyyə məlumatına görə, borclu əsaslı maliyyə çətinliklərindən əziyyət çəkir;
- Borclu müflislik və ya maliyyə baxımından yenidən təşkilatlanma haqqında düşünür;
- Borcluya təsir edən beynəlxalq və ya yerli iqtisadi şərtlər nəticəsində, ödəmə statusunda mənfi dəyişiklik yaranıb.

Kreditlərin, avansların və zəmanələrin silinməsi

Kreditin və zəmanətin (və əlaqədar dəyərsizləşmə ehtiyatının) əsas məbləğin bərpası üçün real perspektiv olmadığı və ya girov qoyulan kredit üçün təhlükəsizliyin həyata keçirilməsindən əldə edilən gəlirlər olduqda, qismən və ya tamamilə silinir.

4.10 Ödəmə müddətinə qədər saxlanılan investisiyalar

Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar, rəhbərliyin ödəmə müddətinə qədər saxlamaq niyyəti və qabiliyyətinə malik olduğu sabit və ya müəyyən edilə bilən ödənişləri və müəyyən müddətləri olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Müddətə qədər saxlanılan investisiyalar dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür.

4.11 Əmlak, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ

Bütün əmlak obyektləri, avadanlıqlar və aktivlərin istifadə hüququ yığılmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə göstərilir. Bank cari və əvvəlki ildə heç bir əmlaka sahib deyil. Kiçik təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildikdə xərclənir. Əmlak və avadanlıqların əsas hissələrinin və ya komponentlərinin əvəzlənməsi dəyəri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissə vaxtl bitmiş hesab olunur.

Dəyərsizləşmə halında, əmlak və avadanlıq istifadə dəyəri və satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərin ən yüksəyinə yazılır. Balans dəyərinin azalması ümumi mənfəət və zərər hesabatında hesablanır. Əvvəlki illərdə aktiv üçün tanınmış dəyərsizləşmə itkisi, aktivin istifadə dəyərini və ya satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyənləşdirmək üçün istifadə edilən qiymətləndirmələrdə dəyişiklik olduqda geri qaytarılır.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.11 Əmlak, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ (davamı)

Silinmə üzrə mənfəət və zərərlər gəlirlərin balans dəyəri ilə müqayisə olunmaqla müəyyən edilir və əsas vəsaitlərin xaric edilməsindən əldə olunan ümumi gəlir hesabatında tanınır.

Əmlak, avadanlıqlar və aktivlərin istifadə haqqı üzrə amortizasiya onların dəyərini və ya yenidən qiymətləndirilmiş məbləğlərini təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində qalıq dəyərlərinə bölmək üçün düz xətt metodu ilə hesablanır:

- Mebel və avadanlıq 25%
- Kompüterlər və rabitə vasitələri 25%
- Nəqliyyat vasitələri 15%
- Digər əsas vəsaitlər 15%
- Aktivlərdən istifadə hüququ İcarə müddəti ərzində

Aktivin qalıq dəyəri, aktivin yararlılıq müddətinin sonunda gözlənilən vəziyyətdə olduqda, Bankın aktivin xaric edilməsindən əldə etdiyi təxmin edilən məbləğdir.

Bank fiziki ömrünün sonuna qədər aktiv istifadə etməsini gözlədiyi təqdirdə aktivin qalıq dəyəri sıfırdır. Aktivlərin qalıq dəyərləri və yararlılıq müddəti hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və lazım olduqda düzəldilir.

4.12 Qeyri-maddi aktivlər

Bankın bütün qeyri-maddi aktivlərinin müəyyən faydalı istifadə müddəti var və ilk növbədə kapitallaşdırılmış kompüter proqram təminatı daxildir.Əldə edilmiş kompüter proqram lisenziyaları xüsusi proqram təminatını əldə etmək və istifadə etmək üçün çəkilən xərclərə əsaslanaraq kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən idarə olunan identifikasiya edilə bilən və bənzərsiz proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan inkişaf xərcləri, xərclərdən çox artan iqtisadi mənfəətin daxilolma ehtimalı olduqda qeyri-maddi aktivlər kimi qeydə alınır. Kapitallaşdırılmış məsrəflərə proqram təminatı qrupunun işçi heyəti xərcləri və müvafiq xərclərin müvafiq hissəsi daxildir. Kompüter proqramı ilə əlaqəli bütün digər xərclər, məs. onun saxlanması xərclər olduqda xərclənir. Kapitallaşdırılmış kompüter proqramı gözlənilən faydalı ömrü ərzində düz xətt əsasında amortizasiya olunur:

- Komputer proqramları 10%

4.13 Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizliyin qiymətləndirilməsi məqsədilə aktivlər əsasən müstəqil pul vəsaitlərinin daxilolmaları (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər) olan ən aşağı səviyyədə qruplaşdırılır. Nəticədə, bəzi aktivlər dəyərsizləşmə üçün ayrı-ayrılıqda sınaqdan keçirilir, bəziləri isə pul vahidi səviyyəsində sınaqdan keçirilir.

Qiymətdən düşmə zərəri, aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin satış qiyməti və istifadə dəyərini çıxardığı ədalətli dəyərdən yüksək olan bərpa edilə bilən məbləğdən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Generasiya dəyərini müəyyən etmək üçün rəhbərlik, hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidin gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin edir və bu pul vəsaitlərinin axınının indiki dəyərini hesablamaq üçün uyğun faiz dərəcəsini təyin edir.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.13 Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Daha sonra bütün aktivlər əvvəllər tanınmış dəyərsizləşmə zərərinin artıq olmaya biləcəyi göstəricilərinə yenidən baxılır. Pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpa edilə bilən məbləği onun balans dəyərindən artıq olduqda dəyərdən düşmə zərəri geri qaytarılır.

4.14 Digər aktivlər

Digər aktivlər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.15 Digər banklara qarşı öhdəliklər

Digər banklardakı vəsaitlər, digər banklar tərəfindən Banka pul və ya digər aktivlər təqdim edildikdə qeydə alınır. Qeyri-törəmə öhdəlik amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır.

Bank öz borcunu satın alırsa, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun geri qaytarılması ilə əlaqədar gəlir və ya zərərlərə daxil edilir.

4.16 Müştərilərin hesabları

Müştərilərin hesabları fiziki şəxslər, dövlət və ya korporativ müştərilər üçün törəmə olmayan öhdəliklərdir və amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır.

4.17 Digər borc vəsaitləri

Digər borc vəsaitlərinə rezident və qeyri-rezident maliyyə qurumlarından müəyyən edilmiş ödəmə müddəti və sabit və ya üzən faiz dərəcələri olan kreditlər daxildir. Müddətli borclar amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır.

4.18 Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər əvvəlcə ədalətli dəyərlə, sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.19 Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Yalnız tanınan məbləği əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvə yə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ olduğu və xalis əsasla əvəzləşdirmək və ya eyni zamanda aktivi realizə etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əvəzləşdirilir və xalis məbləğ, edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

4.20 Kapial və ehtiyatlar

Pul vəsaitlərinin və ya digər maliyyə aktivlərinin köçürülməsi üzrə müqavilə öhdəliyi olmadıqda səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir. Bölüşdürülməmiş mənfəət / yığılmış zərərlər bütün cari və əvvəlki dövrdə bölüşdürülməmiş mənfəət / zərərləri əhatə edir. Sahiblərlə aparılan bütün əməliyyatlar kapital daxilində ayrıca qeyd olunur.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.21 Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Öhdəliklər, keçmiş hadisənin nəticəsində mövcud öhdəliklər, ehtimal ki, Bankdan iqtisadi qaynaqların çıxmasına gətirib çıxara bilər və məbləğlər etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilər. Dəyişmənin vaxtı və ya məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Mövcud öhdəlik, keçmiş hadisələr nəticəsində yaranan hüquqi və ya konstruktiv öhdəliklərin mövcudluğundan yaranır.

Zəmanət tələbləri və digər balansdan kənar öhdəliklər üzrə öhdəliklər öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün əsaslandırılmış və məqbul müəyyən olduqda tanınır. Gözlənilən qalıqlar müştəri hesablarının debetləşməsi ilə tanınır. Mənfəət və zərər hesabına ödəniş gözlənilən bərpa nəticəsində dəqiqləşdirilir. Gələcək əməliyyat zərərləri üçün ehtiyatlar tanınmır.

Müqavilələr pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyətli olduğu hallarda onların indiki dəyərlərinə endirilir.

Bütün müddəalar hər bir hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və ən yaxşı qiymətləndirməni əks etdirmək üçün düzəldilir.

Mövcud öhdəliklər nəticəsində iqtisadi resursların mümkün xaric olma ehtimalı və ya uzaq olduğu hesab edildiyi hallarda, müəssisə birləşməsi zamanı qəbul edilməmiş hallar istisna edilmir.

4.22 Gəlir və xərclərin tanınması

Faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə bütün borc alətləri üzrə məcmu gəlir haqqında hesabatda uçota alınır. Bu metod faiz gəlirinin və ya xərcin bir hissəsi olaraq, effektiv faiz dərəcəsinin, əməliyyat xərclərinin və bütün digər mükafatların və ya güzəştlərin ayrılmaz hissəsi olan müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınan bütün haqları nəzərdə tutur.

4.23 Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri xidmətdən istifadə etdikdə və ya onların yaranma tarixində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.24 İşçilərin faydaları

Bankın işçiləri tərəfindən əmək haqqı, Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya və sosial sığorta fondlarına ödəmələr, ödənilən illik məzuniyyət və xəstəlik məzuniyyəti, bonuslar və qeyri-pul müavinətləri hesablanır.

Bank Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə əsasən Hökumət tərəfindən yaradılan Sosial Müdafiə Fonduna kömək edir. Cari il ərzində Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərə əsasən, bu dərəcələr Bank və işçilər üçün müvafiq olaraq 1 yanvar 2019-cu il tarixinə tətbiq olunan 15% və 10% səviyyəsində müəyyən edilmişdir. Pensiya üzrə bütün pensiya təminatı ödənişlər dövlət pensiya fondu tərəfindən həyata keçirilir.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.25 Vergi

Mənfəət vergisi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir

Cari vergi

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti maliyyə hesabatlarındakı mənfəətdən fərqlənir. Bankın cari mənfəət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman öhdəlik üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivi reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri xalis balans hesabatında açıqlanır və aşağıdakı hallarda xalis maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir:

- Bank cari mənfəət vergisi aktivlərini cari mənfəət vergisi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirmək hüququna malikdir: və
- Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən eyni vergiyə cəlb olunan müəssisə üzrə vergi mənbəyinə aiddir.

Azərbaycan Respublikasında da Bankın fəaliyyəti ilə bağlı qiymətləndirilmiş digər vergilər vardır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin komponenti hesabına geniş mənfəət hesabatında daxil edilir.

4.26 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin hesablanmış məbləğinə, dəyərsizləşmə və ədalətli dəyərlərə təsir göstərən müəyyən mülahizələr, qiymətləndirmələr və fərziyyələr etməyi tələb edir. Xüsusilə, müştərilərə dəyərsizləşmiş kreditlər üçün güzəştlərin səviyyəsini müəyyənləşdirərkən gələcək pul vəsaitlərinin axınının miqdarı və vaxtı qiymətləndirilməsində rəhbərliyin ciddi mülahizəsi tələb olunur. Qiymətləndirmələr və mülahizələr daim qiymətləndirilir, tarixi təcrübəyə və şəraitdə ağlabatan olduğu güman edilən gələcək hadisələrin gözləntiləri daxil olmaqla digər amillərə əsaslanır. Qiymətləndirmələr və əsas ehtimallar davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Qiymətləndirmələrə düzəlişlər perspektiv olaraq tanınır.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.26 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınma dərəcəsi, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə biləcəyi Bankın gələcək vergi tutulan xərcləri ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Bundan əlavə, hər hansı bir hüquqi və ya iqtisadi məhdudiyyətlərin və ya qeyri-müəyyənliyin təsirini qiymətləndirmək üçün əhəmiyyətli mülahizə tələb olunur (bax 4.25).

Maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi

27 qeyddə göstərildiyi kimi, heç bir maliyyə alətləri ədalətli qiymətləndirilmir, əksinə maya dəyəri və ya amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınmır. Rəhbərlik hesab edir ki, maliyyə alətlərinin balans dəyəri 31 dekabr 2020-ci il tarixinə ədalətli dəyərlərinə yaxındır.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların dəyərsizləşməsi

Bank mütəmadi olaraq kreditlər və debitor borclarını dəyərsizləşmə qiymətləndirmək üçün nəzərdən keçirir. Bankın kredit üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatları kreditlər və debitor borcları portfelində yaranmış dəyərsizləşmə zərərlərini tanımaq üçün müəyyən edilmişdir. Bank kreditlərin və debitor borcların dəyərsizləşməsi ehtiyatları ilə əlaqədar mühasibat qiymətləndirmələrini qiymətləndirmədə qeyri-müəyyənliyin əsas mənbəyi hesab edir, çünki (i) onların gələcək defolt dərəcələri və ehtimal olunan kreditlərə aid potensial zərərlərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı fərziyyələr kimi dövrdən dövrə dəyişməyə həssaslığı yüksəkdir. və debitor borcları son fəaliyyət təcrübəsinə əsaslanır və (ii) Bankın ehtimal olunan zərərləri və faktiki itkiləri arasındakı hər hansı bir fərq Bankdan gələcək dövrlərdə maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə biləcək ehtiyatları qeyd etməsini tələb edir.

Borcalanın maliyyə çətinliyi olduğu və oxşar borcalanlara aid tarixi məlumat mənbəyinin az olduğu hallarda Bank dəyərsizləşmə zərərinin məbləğini qiymətləndirmək üçün rəhbərliyin qərarından istifadə edir. Eynilə, Bank gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti dəyişikliklərini keçmiş fəaliyyətə, keçmiş müştərilərin davranışlarına, qrupdakı borcalanların ödəmə vəziyyətindəki mənfi dəyişikliyi göstərən müşahidə olunan məlumatlara və qrupdakı aktivlər üzrə defoltlarla əlaqələndirən milli və ya yerli iqtisadi vəziyyətlərə əsasən qiymətləndirir. . Rəhbərlik, kredit riski xüsusiyyətləri və kreditlər qrupundakı oxşar dəyərsizləşmə obyektiv sübutları olan aktivlər üçün tarixi zərər təcrübəsinə əsaslanan qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank tarixi məlumatlarda əks olunmayan mövcud vəziyyəti əks etdirmək üçün bir qrup kredit üzrə müşahidə edilə bilən məlumatları düzəltmək üçün rəhbərliyin qərarından istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatlar mövcud iqtisadi və siyasi şərtlər əsasında müəyyən edilmişdir. Bank, Azərbaycan Respublikasında şərtlərdə hansı dəyişikliklərin baş verəcəyini və bu dəyişikliklərin gələcək dövrlərdə maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların adekvatlığına hansı təsir göstərəcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. ARMB-nin prudensial qaydaları ilə yanaşı, Bankın maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsini nəzərdən keçirən əsas amillər onun vaxtı keçmiş statusu və əlaqəli girovun reallaşdırılmasıdır.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.26 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlərin və avansların dəyərsizləşməsi (davamı)

Aşağıdakı digər əsas meyarlar da dəyərsizləşmə itkisinin baş verdiyinə dair obyektiv sübutların olduğunu müəyyən etmək üçün istifadə olunur:

• Müştərinin biznes modelinin canlılığı və maliyyə çətinliklərindən uğurla ticarət etmək və borc öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər pul axını yaratmaq;

• Təminatın (və ya digər kredit yüngülləşdirmələrinin) realizə edilə bilən dəyəri və müvəffəqiyyətlə geri qaytarılma ehtimalı;

• ödənilməmiş məbləğlərin bərpası ilə bağlı hər hansı xərclərin ehtimal olunan çıxılması;

• borcalan əhəmiyyətli bir maliyyə çətinliyi yaşayır, bunun Bankın əldə etdiyi borc məlumatları ilə təsdiqlənir;

• borcalan iflas və ya maliyyə yenidən təşkil edilməsini nəzərdən keçirir;

• borcalana təsir edən beynəlxalq və ya yerli iqtisadi şəraitdəki dəyişikliklər səbəbindən borcalanın ödəmə vəziyyətindəki mənfi dəyişiklik.

4.27 Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin tanınması və ölçülməsinə ən əhəmiyyətli təsiri olan təxminlər və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda verilmişdir. Həqiqi nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Amortizasiya olunan aktivlərin faydalı ömrü

İdarəetmə, aktivlərin gözlənilən faydasına əsaslanan Banka hər bir hesabat tarixində maddi aktivlər və qeyri-maddi aktivlər daxil olmaqla, amortizasiya edilə bilən və güzəştli aktivlərin faydalı ömrünü nəzərdən keçirir. Bununla yanaşı, faktiki nəticələr, xüsusilə proqram təminatı və İT avadanlıqları ilə bağlı, texniki köhnəlmədən fərqlənə bilər.

Əmlak və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Qiymətdən düşmə zərəri, aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğdən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpaediləbilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik, hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidin gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin edir və bu pul vəsaitlərinin axınının indiki dəyərini hesablamaq üçün uyğun faiz dərəcəsini təyin edir. Gələcəkdə gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkəti idarəetməsinin qiymətləndirilməsi prosesində gələcək əməliyyat nəticələrinə dair fərziyyələr yaradır. Bu fərziyyələr gələcək hadisələrə və şərtlərə aiddir. Həqiqi nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Bankın aktivlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər yarada bilər.

Çox hallarda tətbiq edilə bilən diskont dərəcəsini müəyyən etmək, bazar riskinə uyğun düzəlişlərin və aktivə aid xüsusi risk amillərinə uyğun düzəlişlərin qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur.

4 Əsas uçot siyasətlərinin xülasəsi (davamı)

4.27 Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi (davamı)

Ehtiyat (davamı)

Ehtiyatlar rəhbərliyin hesablamalarına əsasən ətraf mühitə aid olan əməliyyatlardan əldə edilən məlumatlardan əldə edilir. Həssaslıq, Bankın hesabatındakı xalis gəliri əhəmiyyətli dərəcədə üstələməməsi və onun öhdəliklərini azaltması üçün müddəaları qiymətləndirərkən həyata keçirilir.

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatlar çıxılmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Dəyərsizliyə görə ehtiyatların qiymətləndirilməsi mühüm mühakimənin və qiymətləndirmələrin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Bank, Bankın kredit portfelində yaranan zərərləri ödəmək üçün kifayət qədər rəhbərlik hesab etdiyi səviyyədə ehtiyatların saxlanılması məqsədi ilə dəyərsizləşmə ehtiyatlarını qiymətləndirir. Hükümlerin hesablanması əsasən ECL modeli və tətbiq olunan prudensial tənzimləmələrlə təyin olunan vaxt əsas meyarlarından istifadə olunur.

Fasiləsizlik prinsipi və qalıq dəyərləri

Ana Bankın İdarə Heyətinin verdiyi qərara əsasən, rəhbərliyin qərarı ilə bu maliyyə hesabatları fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmamışdır. Rəhbərlik, Bankın ləğvi ilə bağlı tələblərinin Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən qəbul ediləcəyini və təsdiqlədikləri təqdirdə bankın fəaliyyətini dayandıracağını düşünür. Buna görə, aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri potensial dəyərdən düşmə üzrə qiymətləndirilmişdir. Rəhbərlik, Bankın aktivlərinin ən azı cari balans dəyərlərinə uyğun olaraq vaxtında reallaşacağını, öhdəliklərini yerinə yetirəcəyini düşünür.

Şərti öhdəlik

Bank əməliyyatlarının xarakterindən asılı olaraq adi biznes fəaliyyətində yaranan məhkəmə proseslərinə cəlb oluna bilər. Tədbirlərdən yaranan şərti öhdəliklər üçün ehtiyat iqtisadi resursların xaric olma ehtimalına və belə çıxışın qiymətləndirilməsinin etibarlılığına əsaslanır. Belə məsələlər çoxsaylı qeyri-müəyyənliklərə məruz qalır və fərdi məsələlərin nəticəsi təsdiqləmə ilə proqnozlaşdırıla bilməz. Qiymətləndirmə və əsaslandırılmış fərziyyələr davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Qiymətləndirmələr prospektiv şəkildə tətbiq olunur.

5 Nağd vəsaitlər və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri

	2020	2019
	AZN	AZN
Kassada nağd pul qalığı	**134,880**	155,521
Mərkəzi bankda yerləşdirilmiş vəsaitlər, məcburi minimal ehtiyat	**2,527,369**	1,877,482
	2,662,249	2,033,003
Mərkəzi bankda məcburi minimal ehtiyat fondu	**12,400**	4,160
Nağd və nağd pul ekvivalentləri	**2,674,649**	2,037,163

Məcburi minimal ehtiyat fondundan bankın gündəlik əməliyyatlarında istifadə edilmir. Kassada nağd pul qalığı, mərkəzi bankda vəsaitlər və məcburi minimal ehtiyat depozitləri faizsizdir.

6 Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalentləri

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üçün nağd pul və nağd pul ekvivalentlərinə aşağıdakı komponentlər daxildir:

	2020	2019
	AZN	AZN
Nağd və Mərkəzi Bankdakı pul vəsaitləri (5-ci qeyd)	**2,662,249**	2,033,003
Digər banklardakı pul vəsaitləri (7-ci qeyd)	**265,846**	345,425
Nağd və nağd pul ekvivalentləri	**2,928,095**	2,378,428

7 Digər banklardakı pul vəsaitləri

	2020	2019
	AZN	AZN
Müxbir hesablar	**265,846**	345,425
Çıxılsın: Dəyərsizləşmə zərərinə görə ehtiyat (7.1-ci qeyd)	**(2,658)**	(3,454)
	263,188	341,971

Aşağıdakı cədvəldə dəyərdən düşmə ehtiyatı üçün ehtiyatın son qalığına qədər üzləşmələr göstərilir:

	2020	2019
	AZN	AZN
Yanvarın 1-nə qalıq	**3,454**	3,724
İllik ehtimal olunan zərərə görə ehtiyat	**(796)**	(270)
Dekabrın 31-nə qalıq	**2,658**	3,454

8 Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar

	2020	2019
	AZN	AZN
Kredit və avanslar	**2,221,755**	2,246,494
İllik Ehtimal zərərə görə ehtiyat	**(607,534)**	(608,647)
Kredit və avanslar, xalis	**1,614,221**	1,637,847

31 dekabr 2020-cu il tarixinə Azərbaycan Mərkəzi Bankının qaydalarına əsasən müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə tələb olunan ehtiyat məbləğinin 2,187,544 AZN (2019: 2,212,257 AZN) olmasına baxmayaraq Bank 607,534 AZN (2019: 608,647 AZN) məbləğində ehtiyat yaratmışdır. Bank yerli tənzimləyici ilə şifahi anlaşmaya əsasən əlavə ehtiyat qeyd etməmişdir.

Müştərilərə verilən kredit və avanslar illik 8% - 20 % arasında faiz gəlirinə malikdir (Restruksiya olunmuşlar üzrə yalnız 1%) (2019: illik 8% - 20 %) .

	2020	2019
	AZN	AZN
Korporativ kreditlər	**1,304,825**	1,305,325
Fərdi kreditlər		
- Ticarət və xidmətlər	**523,087**	526,765
- İstehsal	**367,938**	386,938
- İstehlakçı	**25,905**	27,466
- Tikinti		-
İllik Ehtimal zərərə görə ehtiyat	**(607,534)**	(608,647)
	1,614,221	1,637,847

2020-ci il ərzində ehtimal olunun zərərlər üçün ehtiyat hərəkəti belədir.

	Korporativ Kreditlər	**Ticarət və xidmətlər**	**İstehsal**	**İstehlakçı**	**Tikinti**	**Ümumi**
Yanvarın 1-nə olan qalıq, 2020	**372,059**	**144,523**	**85,341**	**6,724**	**-**	**608,647**
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar üzrə ehtimal edilən zərərlər	**(250)**	**(635)**	**(189)**	**(39)**	**-**	**(1,113)**
Dekabr ayının 31-nə olan qalıq, 2020	**371,809**	**143,888**	**85,152**	**6,685**	**-**	**607,534**

2019-ci il ərzində ehtimal olunun zərərlər üçün ehtiyat hərəkəti belədir.

	Korporativ Kreditlər	Ticarət və xidmətlər	İstehsal	İstehlakçı	Tikinti	Ümumi
Yanvarın 1-nə olan qalıq, 2019	370,489	203,375	142,114	18,644	3,971	738,593
Ehtiyatlar üzrə hərəkətlər	9,000		-			9,000
İl ərzində tənzimlənmiş ehtiyatlar	(7,430)	(58,852)	(56,773)	(11,920)	(3,971)	(138,946)
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar üzrə ehtimal edilən zərərlər üçün ayrılmış ehtiyat-xalis	1,570	(58,852)	(56,773)	(11,920)	(3,971)	(129,946)
Dekabr ayının 31-nə olan qalıq, 2019	372,059	144,523	85,341	6,724	-	608,647

8 Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar (davamı)

Müştərilərə verilmiş kredit daxilində iqtisadi sektor riski aşağıdakı kimidir:

	2020 AZN	**2020 %**	2019 AZN	2019 %
Korporativ kreditlər				
İstehsal	**966,086**	**43.48**	966,086	43.00
Tikinti	**17,761**	**0.80**	17,761	0.79
Ticarət və servislər	**320,978**	**14.45**	321,478	14.31
Ümumi korporativ kreditlər	**1,304,825**	**58.73**	1,305,325	58.10
Fərdi Kreditlər				
Ticarət və servislər	**523,087**	**23.54**	526,765	23.45
İstehsal	**367,938**	**16.56**	386,938	17.22
İstehlakçı kreditlər	**25,905**	**1.17**	27,466	1.23
Ümumi fərdi kreditlər	**916,930**	**41.27**	941,169	41.90
Dəyərsizləşmədən qabaq müştərilərə ümumi kredit və avanslar	**2,221,755**	**100.00**	**2,246,494**	**100.00**

31 dekabr 2020-cu il tarixində verilən kredit keyfiyyətinə dair təhlil aşağıdakı kimidir:

	Korporativ	**Ticarət və servislər**	**İstehsal**	**İstehlakçı**	**Tikinti**	**Ümumi**
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşdirilməmiş						
- vaxtı keçməmiş						
Ümumi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşdirilməmiş	**-**	**9,937**	**-**	**12,616**	**-**	**22,553**
	-	**9,937**	**-**	**12,616**	**-**	**22,553**
Ayrılıqda dəyəsizləşmiş kreditlər						
- 90 - 180 gün						
- 360 gündən çox	-	-	-	-	-	-
Ümumi ayrılıqda dəyəsizləşmiş kreditlər	**1,304,825**	**513,150**	**367,938**	**13,289**	**-**	**2,199,202**
	1,304,825	**513,150**	**367,938**	**13,289**	**-**	**2,199,202**
Ümumi balans dəyərləri	**1,304,825**	**523,087**	**367,938**	**25,905**	**-**	**2,221,755**
İllik Ehtimal zərərə görə ehtiyat	**(371,809)**	**(143,888)**	**(85,152)**	**(6,685)**	**-**	**(607,534)**
Ümumi kredit və avanslar	**933,016**	**379,199**	**282,786**	**19,220**	**-**	**1,614,221**

8 Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar (davamı)

31 dekabr 2019 üçün kreditlərin kredit keyfiyyətinə dair təhlil aşağıdakı kimidir.

	Korporativ	Ticarət və servislər	İstehsal	İstehlakçı	Tikinti	Ümumi
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşdirilməmiş - vaxtı keçməmiş	-	11,126	-	14,177	-	25,303
Ümumi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşdirilməmiş	-	11,126	-	14,177	-	25,303
Ayrılıqda dəyəsizləşmiş kreditlər						
- 90 - 180 gün	-	-	-	-	-	-
- 360 gündən çox	1,305,325	515,639	386,938	13,289	-	2,221,191
Ümumi ayrılıqda dəyəsizləşmiş kreditlər	1,305,325	515,639	386,938	13,289	-	2,221,191
Ümumi balans dəyərləri	1,305,325	526,765	386,938	27,466	-	2,246,494
İllik Ehtimal zərərə görə ehtiyat	(372,059)	(144,523)	(85,341)	(6,724)	-	(608,647)
Ümumi kredit və avanslar	933,266	382,242	301,597	20,742	-	1,637,847

9 Satış üçün saxlanılan investisiya

31 Dekabr 2020-cu il və 31 Dekabr 2019-ci il tarixlərinə Bankın ödəmə müddətinə olan investisiya qalıqları aşağıdakı kimidir.

	Nominal faiz %	Nominal Faiz %	**2020 AZN**	2019 AZN
Dövlət qiymətli kağızları	**5.65 – 7.8**	5.01 – 8.0	**6,981,280**	5,390,466
			6,981,280	5,390,466

Bank investisiya müddəti 1 ildən 5 ilə qədər olan (2019: 1 aydan 6 aya qədər olan) Dövlət Qiymətli Kağızlarına malikdir. 31 Dekabr 2020-cu il tarixində investisiyaya 103,520 AZN məbləğində hesablanmış faizlər daxildir. (2019: 69,351 AZN).

10 Əmlak, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ

2020	Mebel və avadanlıq AZN	Komputerlər və rabitə vasitələri AZN	Nəqliyyat vasitələri AZN	Digər əsas vəsaitlər AZN	Aktivlərdən istifadə hüququ AZN	Ümumi AZN
Ümumi balans dəyəri						
Yanvarın 1-nə qalıq	**72,892**	**89,202**	**22,163**	**6,466**	**193,717**	**384,440**
Əlavələr	**91**	**2,855**	**-**	**-**	**-**	**2,946**
Dekabrın 31-nə qalıq	**72,983**	**92,057**	**22,163**	**6,466**	**193,717**	**387,386**
Yığılmış köhnəlmə						
Yanvarın 1-nə qalıq	**66,430**	**88,153**	**22,163**	**6,466**	**80,159**	**263,371**
Köhəlmə xərcləri	**5,913**	**575**	**-**	**-**	**80,159**	**86,647**
Dekabrın 31-nə qalıq	**72,343**	**88,728**	**22,163**	**6,466**	**160,318**	**350,018**
2020-ci il 31 dekabr tarixinə qalıq dəyəri	**640**	**3,329**	**-**	**-**	**33,399**	**37,368**

Bank MHBS 16'ya uyğun olaraq qalan icarə ödənişlərinin icarəyə götürülmüş ofis binasına münasibətin cari dəyərində icarə öhdəliyi tanımışdır. Bank 1 yanvar 2019-cu il tarixində icarə öhdəliyinə bərabər istifadə hüququ olan aktivi qeyd etdi. Əlavə məlumat üçün 3.1 və 15 nömrəli qeydlərə baxın.

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il ərzində Bank, mülkiyyətində olan əmlak və avadanlıqların (aktivlərdən istofadə hüququ istisna olmaqla) yenidən qiymətləndirilməsini həyata keçirmiş və nəticədə yenidənqiymətləndirmə üzrə 154.803 AZN ehtiyat müəyyən etmişdir. 16 saylı BMUS "Torpaq, tikili və avadanlıqlar" uyğun olaraq Bankın uçot siyasəti "xərc metodu" olduğuna görə yenidən qiymətləndirmə üzrə ehtiyat maliyyə hesabatlarında gəlir kimi qeyd edilməmişdir. Bununla yanaşı, rəhbərlik yenidənqiymətləndirmə üzrə ehtiyatı tənzimləyici orqana təqdim etdiyi prudensiaı hesabatlarda əmlak və avadanlıqların dəyərində artım kimi qeyd etmişdir.

10 Əmlak, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ (davamı)

2019	Mebel və avadanlıq AZN	Komputerlər və rabitə vasitələri AZN	Nəqliyyat vasitələri AZN	Digər əsas vəsaitlər AZN	Aktivlərdən istifadə hüququ AZN	Ümumi AZN
Ümumi balans dəyəri						
Yanvarın 1-nə qalıq	72,533	89,202	22,163	6,466	-	190,364
Aktivlərdən istifadə hüququnun tanınması	-	-	-	-	193,717	193,717
Əlavələr	359	-	-	-	-	359
Dekabrın 31-nə qalıq	72,892	89,202	22,163	6,466	193,717	384,440
Yığılmış köhnəlmə						
Yanvarın 1-nə qalıq	59,719	87,308	22,163	6,466	-	175,656
Köhəlmə xərcləri	6,711	845	-	-	80,159	87,715
Dekabrın 31-nə qalıq	66,430	88,153	22,163	6,466	80,159	263,371
2019-ci il 31 dekabr tarixinə qalıq dəyəri	6,462	1,049	-	-	113,558	121,069

Rəhbərlik hesab edir ki, 2020-cı il 31 dekabr tarixindən sonra avadanlıq və əmlakın balans dəyərində dəyərsizləşmə olmamışdır. (2019: Sıfır). Heç bir əmlak və avadanlıq öhdəliklər üçün təminat qismində girov qoyulmamışdır.

11 Qeyri-maddi aktivlər

	2020 AZN	2019 AZN
Ümumi balans dəyəri		
Yanvarın 1-nə qalıq	**87,178**	87,178
Əlavələr	**1,800**	-
Dekabrın 31-nə qalıq	**88,978**	87,178
Yığılmış köhnəlmə		
Yanvarın 1-nə qalıq	**72,553**	67,653
Amortizasiya xərcləri (note 21)	**3,673**	4,900
Dekabrın 31-nə qalıq	**76,226**	72,553
31 dekabr tarixinə qalıq dəyəri	**12,752**	14,625

12 Digər aktivlər

	2020 AZN	2019 AZN
Maliyyə aktivləri		
Depositlər	**10,686**	10,660
Qeyri-maliyyə aktivləri		
Avanslar, əvvəlcədən ödənişlər və depozitlər	**204,024**	195,407
İşlənməyən kreditlər üçün alınmış daşınmaz əmlaklar-xalis*	**376,896**	376,896
Təxirə salınmış xərclər	**63,574**	59,691
Digər vergi debitor borcları	**46,649**	42,949
	691,143	674,943
Ümumi	**701,829**	685,603

*Bank 125,632 AZN məbləğində ehtiyat yaratmışdır və il ərzində heç bir hərəkət olmamışdır. Lakin Azərbaycan Mərkəzi Bankının qaydalarına uyğun olaraq tələb olunan ehtiyat 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 347,343 AZN təşkil etmişdir. Bank yerli tənzimləyici ilə şifahi anlaşmaya əsasən əlavə ehtiyat yaratmamışdır.

13 Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər

	2020 AZN	2019 AZN
Digər maliyyə qurumları	**360**	360
	360	360

14 Müştərilərdən depozitlər

	2020 AZN	2019 AZN
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar		
- Cari hesablar	**186,035**	173,251
Digər hüquqi qurumlar		
- Cari hesablar	**2,599,480**	28,991
Fiziki şəxslər		
- Cari hesablar	**126,400**	204,575
Ümumi müştərilərin hesabları	**2,911,915**	406,817

14 Müştərilərdən depozitlər (davamı)

Müştərilərin hesablarında iqtisadi sektorun konsentrasiyaları aşağıdaki kimidir

	2020		2019	
	AZN	**%**	AZN	%
Tikinti və daşınmaz əmlak	**2,594,237**	**89.09**	19,752	4.86
Səfirliklər və konsulluq	**185,954**	**6.39**	173,171	42.57
Fiziki şəxslər	**126,400**	**4.34**	204,575	50.29
Ticarət və xidmətlər	**5,014**	**0.17**	6,683	1.64
İstehsal və sənaye	**229**	**0.01**	2,556	0.63
Dövlət müəssisələri	**81**	**0.00**	80	0.02
	2,911,915	**100.00**	406,817	100.00

15 Digər öhdəliklər

	2020	2019
Maliyyə öhdəlikləri	**AZN**	AZN
Ödəniş zamanı əşyalar	**9,268**	12,902
İcarə öhtəliyi	**-**	83,617
	9,268	96,519
Qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Digər vergi borcları	**1,561**	678
	1,561	678
Ümumi digər öhdəliklər	**10,829**	97,197

İcarə Öhdəliyi
Bank MHBS 16-ya uyğun olaraq icarəyə götürülmüş ofis binası ilə əlaqədar qalan icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə icarə haqqı tanımışdır.

	2020	2019
	AZN	AZN
Uzun-müddətli hissə	**-**	-
Cari hissə	**-**	83,617
	-	83,617

Dekabr 31, 2020	1 il ərzində	1 ildən çox	Ümumi
Minimum icarə ödənişləri	**-**	**-**	**-**
Maliyyə xərcləri	**-**	**-**	**-**
Xalis cari dəyəri	**-**	**-**	**-**

Dekabr 31, 2019	1 il ərzində	1 ildən çox	Ümumi
Minimum icarə ödənişləri	90,832	-	90,832
Maliyyə xərcləri	(7,215)	-	(7,215)
Xalis cari dəyəri	83,617	-	83,617

16 Nizamnamə kapitalı

31 dekabr 2020 tarixinə bankın ümumi nizamnamə kapitalı 9,420,000 AZN təşkil etmişdir. (Dekabr 31, 2019: AZN 9,420,000). Qeyd 25: "Kapitalın idarə edilməsi".

17 Xalis Faiz Gəliri

	2020	2019
Faiz gəlirləri	**AZN**	AZN
Müştərilərə kredit və avansların faiz gəliri	**1,580**	113
Banklar və digər maliyya qurumları ilə yerləşdirmə	**349**	2,332
Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**387,912**	410,945
	389,841	413,390
Faiz xərcləri		
Depozitlər və digər maliyyə qurumları	**-**	-
	-	-
Xalir faiz gəliri	**389,841**	413,390

18 Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir (xərc)

	2020	2019
	AZN	AZN
Əməliyyatlar üzrə (Zərər)/Qazanc - xalis	**14,304**	(297)
Xarici valyuta əməliyyatlarının yenidən qiymətləndirilməsi - xalis	**3,193**	(200)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir (xərc)	**17,497**	(497)

19 Haqq və komissiya gəlirləri

	2020	2019
	AZN	AZN
Hesablaşma	**13,715**	10,945
Nəğd pul əməliyyatları	**7,058**	6,415
Digər Əməliyyatlar	**24,167**	1,220
Ümumi	**44,940**	18,580

20 Haqq və komissiya xərcləri

	2020	2019
	AZN	AZN
Hesablaşma	**4,165**	2,246
Nəğd pul əməliyyatları	**300**	1,150
Digər Əməliyyatlar	**5,375**	18,595
Ümumi	**9,840**	21,991

21 Əməliyyat xərcləri

	2020	2019
	AZN	AZN
Əmək haqqı xərcləri	**407,107**	425,996
Rabitə xərcləri	**114,684**	140,663
Köhnəlmə xərcləri (qeyd 10)	**86,647**	87,715
Əldə edilmiş daşınmaz əmlak haqqında ehtiyat	**-**	51,729
İcarə xərcləri	**48,573**	48,573
Təmir və bərpa xərcləri	**29,010**	33,599
Mühafizə	**28,357**	25,561
Hüquqi xərclər	**24,216**	24,000
İcarə öhdəliyi üzrə maliyyə xərci	**17,000**	22,500
Peşəkar xidmətlər xərcləri	**7,215**	20,700
Amorizasiya xərcləri (qeyd 11)	**3,673**	4,900
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	**745**	1,030
Üzvlük xərcləri	**608**	703
Digər xərclər	**38,699**	63,957
	806,534	951,626

22 Vergi

Azərbaycanın ticarət və vergi qanunvericiliyi fərqli şərhlərə və düzəlişlərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, rəhbərliyin vergi qanunvericiliyinə verdiyi şərh vergi orqanlarının şərhlərindən fərqli ola biləcəyi üçün əməliyyat vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər və nəticədə Bank əlavə vergi, cərimələr və faizlər üçün qiymətləndirilə bilər. Rəhbərlik Bankın vergi qanunvericiliyinə ciddi şəkildə əməl etdiyinə inanır.

Təxirəsalınmış vergi aktivləri

İl ərzində 125,165 AZN (2019: 81,998 AZN) məbləğində təxirə salınmış vergi aktivi rəhbərliyin fayda əldə etmək üçün gələcək vergi tutulan mənfəət gözləmədiyi ehtimala əsasən tanınmadı, buna görə təxirə salınmış vergi akrivi qeydə alınmadı.

Mənfəət vergisi

İl ərzində Bank vergi tutulan itkilər verdi. Beləliklə bu maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi tanınmamışdır. Cari və əvvəlki il üçün effektiv vergi dərəcəsi 20% təşkil etmişdir.

23 Əlaqəli tərəflər

Bank normal iş şəraitində İASB tətəfindən verilmiş İFRSin "Əlaqəli Tərəflər"in tərifinə daxil olan digər qurumlarlar iş aparır. Bu əməliyyatlar normal iş dövründə aparılır və hər iki tərəfin razılaşdığı məbləğ olduğu halda mübadilə məbləğləri ilə ölçülür. Maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün birbaşa və ya dolayı yolla Bankın maliyyə və əməliyyat qərarlarını verməkdə əhəmiyyətli təsir göstərirsə və ya əksinə Bank və digər qurumlar bu təsirə məruz qalırsa onlar əlaqəli tərəflərdir.

23 Əlaqəli tərəflər (davamı)

İl ərzində bağlanmış əlaqəli tərəflərin əməliyyatları aşağıda göstərilmişdir.

Əlaqəli tərəflərin qalıqları

	2020	2019
	AZN	AZN
Digər banklarla qalıqlar		
- birgə nəzarət və qurum üzərində əhəməyyətli təsirə malik olan	**263,188**	341,971

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

İdarə heyətinin əmək haqqı aşağıdakı kimidir.

	2020	2019
	AZN	AZN
Qısamüddətli faydalar – əmək haqqı və bonuslar	**157,395**	177,417

24 Ehtimallar və Öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Azərbaycan kimi inkişaf etməkdə olan bazarlar iqtisadi, siyasi və social, hüquqi və qanunvericilik riskləri də daxil olmaqda inkişaf etmiş bazarlardan fərqli risklərə məruz qalir. Əvvəllər olduğu kimi faktiki və ya qəbul edilən maliyyə problemləri və ya inkişaf etməkdə olan ölkələrə invesitiya qoyulması ilə əlaqədar qəbul edilən risklərin artmasi Azərbaycanda investisiya mühitinə və ümumilikdə Azərbaycam iqtisadiyyatına mənfi təsr göstərə bilər.

Azərbaycanda biznesə aid qanun və qaydalar sürətlə dəyişməyə davam edir. Azərbaycanın daxilində vergi, valyuta və gömrül qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə məruz qalır və digər hüquqi və maliyyə imkanları Azərbaycanda fəaliyyət göstərən qurumların üzləşdikləri çətinliklərə səbəb olur. Azərbaycanın gələcək iqtisadi istiqaməti hökümətin qanuni, tənzimləmə və siyasi inkişaflarla birlikdə həysts keçirdiyi iqtisadi maliyyə və pul tədbirlərindən çox asılıdır. 21 Fevral 2015-ci ildən bəri Azərbaycan Manatında Abş dollarına qarşı böyük develvasiya baş 29erdi. Hökumət, 21 Dekabr 2015-ci ildən əvvəl ABŞ dollarına nisbətdə məzənnə tətbiq edirdi. Həmçinin, hökumət maksimum və minimum marja yayınmanı aradan qaldırır və indi Bank bazar təklifi və tələbi əsasında öz məzənnəsini təyin edə bilər.

2009 və 2010-cu illərəd Azərbaycanın maliyyə və kapital bazarlarına mənfi təsir göstərən qlobal maliyyə qarışıqlığı geri döndü və 2011 və 2012-ci illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatı böyüməyə qayıtdı. Bununla belə əhəmiyyətli iqtisadi qeyri-müəyyənliklər qalmaqdadır. Qlobal maliyyə sistemlərindəki sistemli risklərdən, o cümlədən kredit mühitinin hər hansı bir sərtləşməsindən və ya neft və qaz qiymətlərinin enməsindən yaranan mənfi dəyişikliklər Azərbaycan iqtisadiyyatını ləngidə bilər və ya poza bilər, Bankın Bank üçün kapitala və kapital dəyərinə mənfi təsir göstərə bilər və ümumiyyətlə, onun işi, əməliyyatların nəticələri, maliyyə vəziyyəti və perspektivlərinə də mənfi təsir göstərə bilər. Azərbaycan böyük həcmdə neft və qaz hasil etdiyi və ixrac etdiyi üçün Azərbaycan iqtisadiyyatı dünya bazarındakı neft və qazın qiymətinə xüsusilə həssasdır.

24 Ehtimallar və Öhdəliklər (davamı)

Əməliyyat mühiti (davamı)

COVID-19 pandemiyasının 2020-ci ilin əvvəlində sürətlə yayılması səbəbindən, Azərbaycan Respublikası Hökuməti də daxil olmaqla bir çox hökumətlər epidemiyaya qarşı müxtəlif tədbirlər həyata keçirdi. Bu tədbirlərin sırasında karantinə alınma, iş yerlərinin bağlanması, səyahətlərin məhdudlaşdırılması və bəzi ərazilərin qapanması olmuşdur. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, mal və xidmətlərə tələbə, habelə işgüzar fəaliyyətin miqyasına təsir göstərmişdir.

Pandemiyanın özü və nəticələrinin minimuma endirməsi yönündə görülən tədbirlərin bir çox sahələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələrin işinə təsir göstərəcəyi gözlənilir. 2020-ci ilin martından bəri səhm, valyuta və əmtəə bazarlarında əhəmiyyətli dərəcədə dəyişkənlik mövcuddur,həmçinin xam neft qiymətlərində azalma və birja məzənnələrindəki dalğalanmalar da nəzərə çarpmışdır.

COVID-19 pandemiyasının yayılmasının qarşısını almaq üçün Azərbaycan Respublikası Hökuməti bütün istiqamətlərdə kompleks tədbirlər həyata keçirməyə davam edir. Pandemiyanın qarsını almaq üçün 2020-ci ilin martında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti pandemiyanın təsirini minimuma endirmək üçün fəaliyyət planları haqqında bir fərman imzaladı. Bu fərmana uyğun olaraq, ölkədəki fiziki şəxsləri və müxtəlif müəssisələri dəstəkləmək üçün 2.500.000 min manatlıq böhrana qarşı stimul paketi hazırlanır. AMB, manat məzənnəsinin sabitliyini təmin etmək üçün pul siyasətini davam etdirir.

Bank, pandemiyanın təsirinin və dəyişən mikro və makroiqtisadi şərtlərin, onun fəaliyyətinə, maliyyə vəziyyətinə və maliyyə nəticələrinə təsirini qiymətləndirməyə davam edir.

2020-ci ilin birinci yarısında qlobal iqtisadiyyata koronavirus pandemiyasının (COVID-19) yayılması mənfi təsir göstərdi. 2020-ci ilin iyun-iyul aylarında bir çox ölkələr pandemiyanın azalmış yayılma əlamətlərini nümayiş etdirməyə başladı. Dövlət rəhbərləri məhdudiyyətləri tədricən qaldırmağa və ya azaltmağa başladı. Bu tendensiya qlobal maliyyə və əmtəə bazarlarında canlanmanı dəstəklədi. Bununla birlikdə, ölkələrdə pandemiyanın zirvəsinə 2020-ci ilin iyun-iyul aylarında çatıldı və nəticədə qapanma tədbirləri daha da sərtləşdi. Bu tədbirlər yeni koronavirus hadisələrinin tədricən azalmasına səbəb oldu və 2020-ci ilin avqust ayına qədər bir çox hökumət, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Hökuməti məhdudiyyətləri azaltmağa başladı. 2020-ci ilin dekabrında COVID-19-un ikinci dalğası ölkəni bürüdü. Azərbaycan Respublikası Hökuməti yenidən pandemiyaya nəzarət etmək üçün bir neçə tədbirlər gördü.

Bank bütün fəaliyyətlərini Azərbaycan Respublikasında aparır. Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyatı xüsusilə neft və qaz qiymətlərinə həssasdır. Son illər ərzində Azərbaycan Respublikası Hökuməti daha tarazlı iqtisadiyyata keçidi sürətləndirmək və neft-qaz sektorundan asılılığı azaltmaq üçün böyük iqtisadi və sosial islahatlara başladı.

2019-cu ildə AMB Azərbaycan manatının sabitliyini qoruyaraq pul şərtlərini yumşaltmağa davam etdi. Nəticədə, ARMB yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsi 9,8% -dən 7,5% -ə endirildi. Bundan əlavə, Azərbaycan manatının sabitliyini 1 ABŞ dolları 1.7000 səviyyəsində saxlamaq üçün, dövr ərzində əhəmiyyətli valyuta satışları edildi.

2020 ilin mart-iyun aylarında ölkədə COVID-19 ilə mübarizə üçün getdikcə daha çox məhdudlaşdırıcı qapanma tədbirləri iqtisadi aktivliyi və məcmu xərcləmə səviyyələrini əhəmiyyətli dərəcədə azaldırdı. Sosial uzaqlaşdırma və eyni zamanda karantin tədbirləri, pərakəndə satış, nəqliyyat, səyahət, iaşə, otel, əyləncə və digər bir çox müəssisələrin bağlanması ilə nəticələndi. Beynəlxalq ticarətin fəaliyyəti də əhəmiyyətli dərəcədə azalmışdır. Nəhayət, neft qiymətləri tarixdə ən aşağı səviyyələrə endi və dövrün sonuna qədər nisbətən bərpa olundu. COVID-19 pandemiyasının yaratdığı iqtisadi tənəzzülə qarşı mübarizə üçün Azərbaycan Respublikası Hökuməti və ARMB tərəfindən dəstək paketi təqdim edildi.

24 Ehtimallar və Öhdəliklər (davamı)

Əməliyyat mühiti (davamı)

Bu tədbirlər, təsirə məruz qalan sənayelərə verilən subsidiyalı borc vermə, işsiz insanlara ödənişlər və maliyyə sektorunun resursları təmin etmək imkanlarını qorumaq və COVID-19 tədbirləri nəticəsində müştərilərə likvidlik çatışmazlığının qarşısını almaq üçün müəyyən tənzimləmə məhdudiyyətlərinin yumşaldılmasını əhatə edir. 23 aprel 2020-ci il tarixində AMB, Bank da daxil olmaqla, sistematik banklar üçün tələb olunan minimum kapital adekvatlıq nisbətini 12.0% -dən 11.0% -ə, digər bütün banklar üçün isə 10.0% -dən 9.0% -ə endirməyə qərar verdi.

Hüquqi proseslər

Vaxtaşırı və normal iş dövründə Banka qarşı iddialar müştərilərdən və qarşı tərəflərdən alınır. Lakin. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Banka qarşı hər hansı bir maddi iddia yoxdur. Bank borcu olmayan müştərilərə qarşı ödənilməmiş məbləğin geri qaytarılması və ya kollizianın reallaşdırılması üçün müxtəlif məhkəmə işləri qaldırılmışdır.

Vergiqoyma

Azərbaycan Respublikasının kommersiya qanunvericiliyi, o cümlədən vergi qanunvericiliyi birdən çox şərhə yol verə bilər. Bununla yanaşı, biznes fəaliyyətləri ilə bağlı özbaşına qərarlar verən vergi orqanları riski mövcuddur. Əgər rəhbərliyin Qrupun biznes fəaliyyəti ilə bağlı qərarından asılı olaraq rəftar vergi orqanları tərəfindən təqdir edilməzsə, Qrup əlavə vergi, cərimə və faizlərin tətbiqinə məruz qala bilər.

Bu cür qeyri-müəyyənlik maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi, ehtimal edilən zərərə görə şərtlərin dəyərləndirilməsi və sövdələşmələrin bazar qiyməti ilə əlaqədar ola bilər. Bununla yanaşı, bu cür qeyri-müəyyənlik vergi tutulan mənfəətin düzgün qiymətləndirilməməsi kimi, müştərilərə verilən kredit və avanslar, o cümlədən alınan vəsaitlər üzrə ehtimal edilən zərərə görə təminat və bərpa edilmə arasında müvəqqəti fərqlərin dəyərləndirilməsi ilə əlaqədar ola bilər.

Ümumilikdə, vegi ödəyiciləri audit ilindən əvvəl gələn üç təqvim ilinə müvafiq olaraq vergi auditinə tabbe tutulurlar. Lakin tamamlanmış audit yoxlamaları daha yüksək vəzifəli vergi müfəttişi tərəfindən əlavə yoxlamanın aparılması ehtimalını istisna etmir.

25 Kapitalın idarə olunması

Tənzimləyici prudensial əmsallara uyğunluq

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət İdarəsi (“FIMSA” 2019-cu ildə bağlandı və bu funksiya hazırda Azərbaycan Mərkəzi Banka aiddir) banklardan qanuni maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən prudensial əmsalları saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2020-cu il tarixinə rəhbərlik, aşağıda göstərilənlərdən başqa Bankın bu nisbətlərə uyğun olduğunu düşünür.

Kapital idarəetmə siyasəti və prosedurları

Kapitalın idarə olunması Azərbaycan Resupublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası(MBNP) və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bank tərəfindən təyin olunmuş kapital tələbləri ilə uzlaşdığı halda Qrupun məqsədləri Qrupun fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətini qorumaq və azı 10% kapitalın uyğunluq nisbətinə nail olmaq üçün kifayət qədər kapital bazasını saxlamaqdır.

25 Kapitalın idarə olunması (davamı)

Kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB tərəfindən təyin olunmuş kapitalın uyğunluq nisbəti ilə uzlaşan kapitalın idarə olunmasına Qrupun İdarə Heyətinin sədri, Baş mühasib, Daxili audit departamentinin direktoru və Müşahidə Şurasının sədri tərəfindən nəzərdən keçirilmiş və imzalanmış hesablamaların icmalı əsasında hazırlanan aylıq hesabatlarla nəzarət olunur.MBNP və ARMB tərəfindən təyin olunmuş cari kapital tələbləri əsasında banklar aşağıda qeyd olunan şərtlərə riayət etməlidirlər: (a) nizamnamə kapitalının minimal səviyyəsini 50,000,000 AZN olaraq saxlamaq (2019-ci il: 50,000,000 AZN); (b) minimal kapital və risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər ("nizamnamə kapitalının nisbəti") arasındakı nisbəti minimal olaraq göstərilmiş 10% -də və ya ondan yüksək faizdə saxlamaq (2019-ci il: 10%); (c) 1-ci dərəcəli kapital və risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər arasındakı nisbəti ("1-ci dərəcəli kapital nisbəti") minimal olaraq göstərilmiş 5%-də və ya ondan yüksək faizdə saxlamaq. Pakistan İslam Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası prezidentlərinin 2015-ci ildə şifahi anlaşma nəticəsində Bank iyirmi il müddətinə minimum kapital qoyuluşu səviyyəsinə dair ARMB-nin tələbindən azad edilmişdir.

Kapital adekvatlığını təmin etmək üçün tənzimləmə ilə müəyyən edilmiş kəmiyyət tədbirləri Bankdan risk ölçülmüş aktivlərə ümumi və birinci dərəcəli kapitalın miqdarını və nisbətlərini saxlamağı tələb edir. Risk ölçülmüş aktivlərə kapital nisbəti, dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatlar çıxılmaqla aktivlər və balansdankənar öhdəliklərə aşağıdakı risk qiymətləndirmələrini tətbiq etməklə Bazel Komitəsi tərəfindən tətbiq olunan prinsiplərdən istifadə edərək kapitalın adekvatlığına dair qaydalara uyğun olaraq hesablanmışdır. Rəhbərliyin ARMB-yə təqdim etdiyi hesabatlara görə kapital əmsalları aşağıdakı kimidir

	2020	2019
	AZN	AZN
Saxlanılan məcmu kapital cəmi	**9,519,819**	9,689,000
1-ci dərəcəli kapital	**9,460,418**	9,676,000
Risk əsasında ölçülmüş aktivlərin cəmi	**2,890,220**	3,094,000
Cəmi məcmu kapital nisbəti (minimal tələb 11% (2019: 11%))	**327.76%**	313.15%
1-ci dərəcəli kapitala nisbəti (minimal tələb 6% (2019: 5%))	**327.33%**	312.73%

26 Maliyyə aktivləri və öhdəliklərin təsnifatı

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatada təqdim olunmuş balans dəyərləri aşağıdakı aktiv və öhdəlik kateqoriyalarına aiddir:

	Notes	2020	2019
Maliyyə aktivləri		**AZN**	AZN
Amortizasiya olunmuş dəyərə əsasən hesablanmış aktivlər:			
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	5	**2,674,649**	2,037,163
- Digər Banklarda olan qalıqlar	7	**263,188**	341,971
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	8	**1,614,221**	1,637,847
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	9	**6,981,280**	5,390,466
- Digər aktivlər	12	**10,686**	10,660
Cəmi		**11,544,024**	9,418,107
Maliyyə öhdəlikləri:			
Amortizasiya olunmuş dəyərə əsasən hesablanmış öhdəliklər:			
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və	13	**360**	360
- Müştərilərdən depozitlər	14	**2,911,915**	406,817
- Digər öhdəliklər	15	**9,268**	96,519
Cəmi		**2,921,543**	503,696

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər

27.1 Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Ədalətli dəyər, məlumatlı və istəkli tərəflərin arasında normal bazar əməliyyatı zamanı aktivin qarşılığında veriləcək və ya öhdəliyi qarşılayacaq məbləğə deyilir.

Bu səbəblə, tarixi dəyər metodu ilə hesablanan qalıq dəyəri və ədalətli dəyər arasında fərq ola bilər. Ədalətli dəyər anlayışının kökündə, müəssisənin fəaliyyət göstərməyə davam etməsi, eləcə də müəssisənin likvidasiyaya, əməliyyatlarının əhəmiyyətli miqyasda məhdudlaşdırılmasına və ya zərərli şərtlərlə əməliyyat həyata keçirməyə niyyəti və məcburiyyəti olmaması fərz olunur. Rəhbərliyin təxminlərinə əsasən, Bankın maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin təxmini ədalətli dəyəri aşağıdakı kimidir:

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.1 Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

	2020		2019	
	Qalıq dəyər	**Təqribi ədalətli dəyər**	Qalıq dəyər	Təqribi ədalətli dəyər
Maliyyə aktivləri:	**AZN**	**AZN**	AZN	AZN
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	**2,674,649**	**2,674,649**	2,037,163	2,037,163
- Digər Banklardakı vəsaitlər	**263,188**	**263,188**	341,971	341,971
- Müştərilərə verilmiş kredit və	**1,614,221**	**1,614,221**	1,637,847	1,637,847
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**6,981,280**	**6,981,280**	5,390,466	5,390,466
- Digər aktivlər	**10,686**	**10,686**	10,660	10,660
Cəmi	**11,544,024**	**11,544,024**	9,418,107	9,418,107
Maliyyə öhdəlikləri:				
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	**360**	**360**	360	360
- Müştəri depozitləri	**2,911,915**	**2,911,915**	406,817	406,817
- Digər öhdəliklər	**9,268**	**9,268**	96,519	96,519
Cəmi	**2,921,543**	**2,921,543**	503,696	503,696

Maliyyə öhdəliklərini təmin etmək üçün kifayət qədər maliyyə aktivləri mövcuddur

Maliyyə aktivlər və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ierarxik strukturda 3 səviyyədə təsnifləşdirilmışdir. Bundan başqa, Bank başqa hüquqi şəxslərin səhmlərdində iştirak portfelinə malik deyil.

- 1-ci səviyyə : ədalətli dəyər ölçüləri bənzər aktiv və öhdəliklər üzrə aktiv bazarlarda fəal bazar qiymətlərindən (nizamlanmamış) alınır;
- 2-ci səviyyə : ədalətli dəyər ölçüləri 1-ci səviyyəyə daxil olan fəal bazar qiymətlərindən başqa, bu aktivlər və öhdəliklər üzrə müşahidə edilə bilən digər məlumatlardan birbaşa (yəni, birbaşa qiymətlərdən) və ya dolayı (yəni, qiymətlər vasitəsilə) olaraq alınır;
- 3-cü səviyyə : ədalətli dəyər ölçüləri aktivlər və öhdəliklər üzrə müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli məlumatlardan (müşahidəsi mümkün olmayan məlumatlar) istifadə edən qiymətləndirmə üsulları vasitəsilə alınır.

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.1 Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2020 və 31 dekabr 2019-cı iltarixində başa çatmış illər üzrə ədalətli dəyərdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin təhlilini müxtəlif ədalətli dəyər səviyyələrinin mərhələləri üzrə əks etdirir:

31 Dekabr 2020-cu il	**1-ci səviyyə AZN**	**2-ci səviyyə AZN**	**3-cü səviyyə AZN**	**Cəmi AZN**
Ədalətli dəyərlə açıqlanan aktivlər				
Nağd vəsaitlər və Mərkəzi Bankda qalıqlar	**-**	**-**	**2,674,649**	**2,674,649**
Digər banklarda qalıqlar	**-**	**-**	**263,188**	**263,188**
Müştərilərə kredit və avanslar	**-**	**-**	**1,614,221**	**1,614,221**
Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**-**	**-**	**6,981,280**	**6,981,280**
Digər aktivlər	**-**	**-**	**10,686**	**10,686**
Ədalətli dəyərlə açıqlanan öhdəliklər:				
Maliyyə institutlarından və banklardan kredit və depozitlər	**-**	**-**	**360**	**360**
Müştərilərdən depozitlər	**-**	**-**	**2,911,915**	**2,911,915**
Digər öhdəliklər	**-**	**-**	**9,268**	**9,268**
31 Dekabr 2019-ci il				
Ədalətli dəyərlə açıqlanan aktivlər				
Nağd vəsaitlər və Mərkəzi Bankda qalıqlar	-	-	2,037,163	2,037,163
Digər banklarda qalıqlar	-	-	341,971	341,971
Müştərilərə verimiş kreditlər və avanslar	-	-	1,637,847	1,637,847
Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	-	-	5,390,466	5,390,466
Digər aktivlər	-	-	10,660	10,660
Ədalətli dəyərlə açıqlanan öhdəliklər				
Maliyyə institutlarında və banklarda kredit və depozitlər	-	-	360	360
Müştərilərdən depozitlər	-	-	406,817	406,817
Digər öhdəliklər	-	-	96,519	96,519

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)
27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri

Bankın biznesi riskləri hədəf götürmək və onları peşəkarlıqla idarə etməkdən ibarətdir. Bankın risk idarəetməsinin əsas funksiyaları Bank üçün bütün əsas riskləri müəyyən etmək, həmin riskləri ölçmək, risk mövqelərini idarə etmək və kapital bölgüləri müəyyən etməkdən ibarətdir. Bazar, mal və ən üstün bazaar təcrübəsini əks etdirmək üçün Bank müntəzəm qaydada öz risk idarəetmə siyasət və sistemlərini nəzərdən keçirir.

Bankın məqsədi risklə və əvəz ödənişi arasında müvafiq balansı yaratmaq və Bankın maliyyə işinə potensial mənfi təsirləri minimallaşdırmaqdır.

Bank riskə daxili və ya kənar amillərin səbəb ola biləcəyi əvvəlcədən məlum zərər və ya mənfəətlər kimi baxır.

Bankın risk idarəetməsi baş ofis tərəfindən, Müşahidə Şurası ilə sıx əməkdaşlıq çərçivəsində əlaqələndirilir. Nəzarət Şurası ümumi risk idarəetməsi üçün yazılı prinsiplər, həmçinin xarici valyuta mübadilə riski, faiz dərəcə riski, kredit riski və qeyri-mənfəətli maliyyə alətlərindən istifadə kimi xüsusi sahələri əhatə edən yazılı siyasətləri təmin edir.

Maliyyə alətlərinə münasibətdə Bank müxtəlif risklərə məruz qalır. Bankın kateqoriya üzrə maliyyə aktiv və öhdəliklərinin icmalı 26-cı qeyddə verilmişdir. Əsas risk növlərinə bazar riski, kredit riski, likvidlik riski və əməliyyat riski aiddir.

Bazar riski

Bazar riski bazar dəyər və dərəcələrinin dəyişə bilməsi riskidir və bu mənfəətlilik və/ya kapitala mənfi təsir göstərə bilər. Bank onun gündəlik əməliyyatları ilə bağlı olan, faiz dərəcələri və valyutada açıq mövqelərdən irəli gələn bir sıra bazaar risklərinə məruz qalır. Bunların hamısı ümumi və xüsusi bazar yerdəyişmələrinə məruz qalır. Bazar riskinin məqsədləri üçün rəhbərlik özünün əsas bazar riski amillərini səhm mövqeyi ilə bağlı risk, faiz dərəcə riski və xarici valyuta riski kimi müəyyən edir. Üstünlük təşkil edən bazar riski xarici valyuta riski və faiz dərəcə riskidir. Bankın kapital bazar əməliyyatları olmadığına görə səhm mövqeyi ilə bağlı riskə ciddi məruz qalmır.

Bir siyasət kimi, Bank bazar dəyər və dərəcələrində mənfi təsirlərdən qorunmaq və öz açıq mövqelərinin risk/əvəz ödənişi profilini optimallaşdırmaq üçün bazar risklərini müəyyən etmək, ölçmək, izləmək və nəzarət etmək istəyir. Nəzarət Şurası əsasən, bazar riski siyasətinin işlənib-hazırlanması və icrası, risk ölçmə/izləmə metodologiyasının işlənib-hazırlanması və icrası və məhdudiyyətlərə qarşı bazar risklərinə baxış və hesabata nəzarət edir.

Xarici valyuta riski

Xarici valyuta riski maliyyə alətinin ədalətli dəyəri və ya gələcək vəsait axınları xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrində dəyişikliklərə görə dəyişkən olacaq.

Xarici valyuta mübadilə riski gəlirlər və/ya kapitalın xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərə görə dəyişkən olması riskidir. Bankın xarici valyutaya məruzqalması nağd xarici valyuta, digər banklardakı balanslar, müştərilərə kredit və avans ödənişləri, bank və maliyyə institutlarından kredit və depozitlər və müştərilərdən depozitlərdən ibarətdir.

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)
27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Bank öz xarici valyutaya məruzqalmasını xarici valyuta aktiv və öhdəliklərini tutuşdurmaqla idarə edir. Xalis açıq mövqe və qarşı tərəfin mədudiyyətləri risk konsentrasiyasının məhdudlaşdırılması üçün müəyyən edilmişdir.

Bankı valyuta riskinə məruz qoyan xarici valyuta denominasiyalı maliyyə aktiv və öhdəlikləri aşağıda açıqlanır. Bu məbləğlər hesabatın son tarixinə AZN məzənnəsi ilə rəhbərliyə təqdim edilən məbləğlərdir:

	Xarici valyuta mövqeyi		
	ABŞ dolları	**Avro**	**Cəmi**
31 Dekabr 2020	**AZN**	**AZN**	**AZN**
- Maliyyə aktivləri	**217,716**	**115,645**	**333,361**
- Maliyyə öhdəlikləri	**(266,739)**	**(36,777)**	**(303,516)**
Xalis valyuta movqeyi	**(49,023)**	**78,868**	**29,845**

	Xarici valyuta mövqeyi		
	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
31 Dekabr 2019	AZN	AZN	AZN
- Maliyyə aktivləri	396,937	49,942	446,879
- Maliyyə öhdəlikləri	(364,696)	(301)	(364,997)
Xalis valyuta movqeyi	32,241	49,641	81,882

Aşağıdakı cədvəl "yerdə qalan digər məsələlər dəyişməz qalır" şərti ilə bankın maliyyə aktivləri, maliyyə öhdəlikləri və ABŞ dolları/AZN mübadilə məzənnəsi və AVRO/AZN mübadilə məzənnəsinə münasibətdə vergidən əvvəl mənfəət/(zərər) və kapitalın həssaslığını nümayiş etdirir. Bu, 31 dekabr 2020-ci ildə başa çatan il üzrə ABD/AZN mübadilə məzənnəsində ±10% dəyişikliyi qəbul edir (2019: ±10%). AVRO/AZN mübadilə məzənnəsi üçün ±10% dəyişiklik nəzərə alınır (2019: ±10%). Bu faiz nisbətlərinin hər ikisi ötən 12 ay ərzində mübadilə məzənnələrində orta bazar dəyişkənliyinə əsasən müəyyən edilmişdir. Həssaslığın təhlili Bankın hər hesabatvermə tarixində saxlanan xarici valyuta maliyyə alətlərinə əsaslanır.

Əgər AZN müvafiq olaraq, ABŞ dollarına qarşı 10% (2019:10%) və AVROYA qarşı 10% (2019: 10%) möhkəmlənmiş olsa idi, bunun aşağıdakı təsirləri olardı:

	Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		**Kapital**	
	ABŞ dolları	**Avro**	**ABŞ dolları**	**Avro**
	AZN	**AZN**	**AZN**	**AZN**
31 Dekabr 2020	**(4,902)**	**7,887**	**(3,922)**	**6,310**
31 Dekabr, 2019	3,224	4,964	2,579	3,971

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)
27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Əgər AZN müvafiq olaraq, ABD-yə qarşı 10% (2019: 10%) və AVROYA qarşı 10% (2019: 10%) zəifləmiş olsa idi, bunun aşağıdakı təsirləri olardı:

	Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)		Kapital	
	ABŞ dolları	Avro	ABŞ dolları	Avro
	AZN	AZN	AZN	AZN
31 Dekabr 2020	**4,902**	**(7,887)**	**3,922**	**(6,310)**
31 Dekabr, 2019	(3,224)	(4,964)	(2,579)	(3,971)

Xarici valyuta məzənnələrinə məruzqalma xarici əməliyyatların həcmindən asılı olaraq, il ərzində dəyişkən olur. İstənilən halda yuxarıdakı təhlil Bankın xarici valyuta riskinə məruz qalmasını əks etdirir.

Faiz dərəcəsi riski

Pul vəsaiti axını üzrə faiz dərəcə riski maliyyə alətinin gələcək vəsait axınlarının bazardakı faiz dərəcələrində dəyişikliyə görə dəyişkən olacağı riskidir. Ədalətli dəyər faizi dərəcəsi riski maliyyə alətinin bazarda faiz dərəcəsi risklərində dəyişikliyə görə dəyişkən olacağı riskidir.Bank dəyişiklikləri təsirlərinə məruzqalmanı bazardakı faiz dərəcələrinin üstünlük təşkil edən səviyyələrində həm öz ədalətli dəyəri və həm də vəsait axını riskləri üzrə götürür. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları çoxala bilsə də, gözlənilməz yerdəyişmələr baş verdikdə zərərləri azalda bilər. Müşahidə Şurası faiz dərəcəsinin yenidən dəyərləndirilməsi və risk dəyərinin səviyyəsinə məhdudiyyətlər qoyur və bunu Risk İdarəetmə Mütəxəssisi izləyir. Bankın borc üzrə dəyərli kağızlara investisiyaları sabit faiz dərəcələri ödəyir. Aşağıdakı cədvəldə, vergidən əvvəlki mənfəətin/(zərərin) və kapitalın faiz dərəcələrindəki mümkün ±1% (2019: ±1%) dəyişikliyə qarşı həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklər, bazarın hazırki vəziyyətini müşahidə edilməsi nəticəsində mümkün hesab edilmişdir. Hesablamalar hər bir dövr üçün orta bazar faiz dərəcəsinin dəyişməsinə və hər hesabat tarixində əldə olan, faiz dərəcələrindəki fərqə qarşı həssaslıq göstərən faizli maliyyə alətlərinə əsasən aparılmışdır. Bütün digər dəyişənlər sabit saxlanmışdır. Faizli depozitlər mövcud deyildir, bu səbəbdən faiz xərcləri ilə əlaqədar həssaslıq təhlili aktual deyil.

	Vergidən əvvəlki mənfəət/zərər		Kapital	
	AZN	AZN	AZN	AZN
31 Dekabr 2020	+1%	-1%	+1%	-1%
Xalis faiz gəliri	**85,955**	**(85,955)**	**68,764**	**(68,764)**
31 Dekabr 2019				
Xalis faiz gəliri	70,283	(70,283)	56,226	(56,226)

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Faiz dərəcəsi riski (davamı)

Aşağıdakı cədvəl faiz dərəcəsinin yenidən dəyərləndirilməsi zamanı ortaya çıxan uyğunsuzluqların həcmini göstərir:

	Effektiv orta faiz dərəcəsi	1 ay ərzində	1 - 3 ay	3 ay - 1 il	1 - 5 il	5 ildən yuxarı	Faizsiz	Cəmi
31 dekabr 2020-ci il	**%**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**
Maliyyə aktivləri:								
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	-	2,674,649	2,674,649
- Digər banklardakı pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	-	263,188	263,188
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	15.68%	1,592,448	-	-	21,773	-	-	1,614,221
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	5.65% – 7.8%	46,962	30,560	26,258	6,877,500	-	-	6,981,280
- Digər aktivlər	-	-	-	-	-	-	10,686	10,686
		1,639,410	30,560	26,258	6,899,273	-	2,948,523	11,544,024
Maliyyə öhdəlikləri:								
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	-	-	-	-	-	-	360	360
- Müştərilərdən depozitlər	-	-	-	-	-	-	2,911,915	2,911,915
- Digər öhdəliklər	-	-	-	-	-	-	9,268	9,268
		-	-	-	-	-	2,921,543	2,921,543
Faizin yenidən dəyərləndirilməsi zamanı ortaya çıxan xalis fərq		1,639,410	30,560	26,258	6,899,273	-	26,980	8,622,481

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Faiz dərəcəsi riski (davamı)

Aşağıdakı cədvəl faiz dərəcəsinin yenidən dəyərləndirilməsi zamanı ortaya çıxan uyğunsuzluqların həcmini göstərir:

	Effektiv orta faiz dərəcəsi	1 ay ərzində	1 - 3 ay	3 ay - 1 il	1 - 5 il	5 ildən yuxarı	Faizsiz	Cəmi
31 dekabr 2019-ci il	**%**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**
Maliyyə aktivləri:								
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul	-	-	-	-	-	-	2,037,163	2,037,163
- Digər banklardakı pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	-	341,971	341,971
- Müştərilərə verilmiş kredit və	**15.68%**	1,613,368	-	-	24,479	-	-	1,637,847
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**5.01% – 6.10%**	-	-	5,390,466	-	-	-	5,390,466
- Digər aktivlər	-	-	-	-	-	-	10,660	10,660
		1,613,368	-	5,390,466	24,479	-	2,389,794	9,418,107
Maliyyə öhdəlikləri:								
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	-	-	-	-	-	-	360	360
- Müştərilərdən depozitlər	-	-	-	-	-	-	406,817	406,817
- Digər öhdəliklər	**20.03%**	-	-	83,617	-	-	12,902	96,519
		-	-	83,617	-	-	420,079	503,696
Faizin yenidən dəyərləndirilməsi zamanı ortaya çıxan xalis fərq		1,613,368	-	5,306,849	24,479	-	1,969,715	8,914,411

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)
27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Kredit riski

Kredit riski, borclu tərəfin borcunu ödəmək istəməməsi ehtimalından, və ya ödəmə imkanlarının zəifləməsindən irəli gəlir və nəticədə, Banka iqtisadi zərər dəymiş olur. Bank, kredit riskini idarə etmək üçün verilən kreditlərin monitorinqini aparır, müəyyən tərəflərlə əməliyyatları məhdudlaşdırır və daim müştərilərinin kredit etibarlılığını dəyərləndirir.

Bankın kommersiya kreditləşməsinin təməli, etibarlı və özünün ləğvi əsasında qısamüddətli ticarətlə əlaqəli maliyyələşdirmə olaraq qalmaqdadır. Bank, həmçinin geniş vahid sənaye və ya qrup məruz qalmasının qarşısını almaq üçün aktivlərinin şaxələndirilməsinə diqqətini davam etdirəcəkdir.

Bank, müştərilərinə İstehlak Bankı Məhsullarını (Şəxsi maliyyə, iş maliyyəsi və ipoteka maliyyəsi və s.) təklif etməklə aktiv portfelini daha da şaxələndirir, çünki bu, ənənəvi biznes kreditləşmə imkanlarından daha çox marja təmin edir, eyni zamanda çox sayda fərdi müştəriyə riskini yayır.

Bank, qarşı tərəflərin reytinqini təyin etməyə imkan verən daxili reytinq modelini hazırlamışdır. Korporativ borcalanların reytinqi borcalanın maliyyə əmsallarının təhlilinə və borcalanın işlədiyi bazar və sənaye sektorunun təhlilinə əsaslanır. Model həmçinin idarəetmənin səmərəliliyi və borcalanın bazar payı kimi müxtəlif keyfiyyət amillərini nəzərə alır.

Bank, daxili reytinq modeli hazırlamışdır və bu model, müştərilərin reytinqini müəyyənləşdirməyə imkan verir. Korporativ kreditorların reytinqi onların maliyyə əmsallarından və onların fəaliyyət göstərdiyi sənaye və bazar sektorlarından asılıdır. Model həm də effektiv idarəetmə və bazar payı kimi müxtəlif keyfiyyət faktorlarını nəzərə alır.

Daxili reytinq modelinin tətbiqi korporativ kreditorların təhlilini standartlaşdırmağa, eləcə də beynəlxalq reytinq agentliklərindən reytinq almamış kreditorların kredit etibarlılığını kəmiyyət göstəricilərinə əsasən dəyərləndirməyə kömək edir. Bu model daxili bazarın xüsusiyyətlərini nəzərə alır.

Daxili reytinq modelinin keyfiyyəti, müntəzəm effektivlik və düzgünlük yoxlamaları ilə tədqiq olunur. Çatışmazlıqlar aşkar olunduqda Bank modelə düzəlişlər edir.

Bankın xüsusi korporativ kreditlərə, eləcə də ticarət və kiçik biznes krediti qruplarına tətbiq etdiyi daxili reytinq metodologiyaları, beynəlxalq reytinq agentliklərinin metodologiyalarından fərqli əsaslar üzərində qurulmuşdur. Nəticədə, balans hesabatında göstərilən açıq kreditlərin balansına uyğun olacaq məhsullararası müqayisə aparmaq mümkün deyildir. Bu səbəblə, bu barədə təfərrüatlı məlumat təqdim edilməməkdədir.

Ümumiyyətlə, bank sahəsi maliyyə aktivlərinə və şərti öhdəliklərə sahib olmağın nəticəsində kredit riskinə məruz qalır. Bankın kredit riski Azərbaycan Respublikasında cəmlənməkdədir. Bu riskin daimi monitorinqi aparılaraq kredit limitlərinin və müştərilərin kredit etibarlılığının Bankın riskin idarə olunması qaydalarına zidd olmaması təmin olunur.

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Kredit riski (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə, dəyəri azalmış maliyyə aktivlərinin məcmu balans dəyəri təfərrüatlı şəkildə təqdim olunmuşdur:

31 Dekabr 2020	**Ümumi dəyər AZN**	**Azaldılmış AZN**	**Xalis qalıq dəyər AZN**
Maliyyə aktivləri:			
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	**2,674,649**	**-**	**2,674,649**
- Digər banklardakı pul vəsaitləri	**265,846**	**(2,658)**	**263,188**
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	**2,221,755**	**(607,534)**	**1,614,221**
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**6,981,280**	**-**	**6,981,280**
- Digər aktivlər	**10,686**	**-**	**10,686**
	12,154,216	**(610,192)**	**11,544,024**
31 Dekabr 2019			
Maliyyə aktivləri:			
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	1,881,642	-	1,881,642
- Digər banklardakı pul vəsaitləri	345,425	(3,454)	341,971
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	2,246,494	(608,647)	1,637,847
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	5,390,466	-	5,390,466
- Digər aktivlər	10,660	-	10,660
	9,874,687	(612,101)	9,262,586

Kredit riskinə xalis məruz qalma

Bankın kredit riskinə xalis məruz qalması fərdi və ümumi bazar risklərindən asılı olaraq dəyişir.

Aşağıdakı cədvəl balans və balansarxası maliyyə aktivlərinin kerdit riskinə xalis məruz qalmasını əks etdirir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin kredit riskinə xalis məruz qalması bu aktivlərin girovla müqayisədə qalıq dəyəri ilə ölçülür. Şərti öhdəliklər və təəhhüdlərlə, kreditlərin uzadılması ilə bağlı Bankın kredit riskinə xalis məruz qalması tərəfdaş və əks tərəfdən təqdim edilmiş girovun və ya zəmanətin dəyərsiz olduğu hallarda həmin maliyyə alətlərinin müqavilə üzrə dəyərinə bərabər olur. Şübhəli borclar üçün ehtiyatları müəyyənləşdirərkən, Bank girov və ya ipotekanı nəzərdən keçirir.

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Kredit riski (davamı)

Kredit riskinə xalis məruz qalma (davamı)

	Xalis məruz qalma AZN	Girov AZN	Xalis məruz qalma AZN
31 dekabr 2020			
Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	**2,674,649**	**-**	**2,674,649**
Digər Banklardakı pul vəsaitləri	**263,188**	**-**	**263,188**
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	**1,614,221**	**(18,188)***	**1,596,033**
Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**6,981,280**	**-**	**6,981,280**
Digər aktivlər	**10,686**	**-**	**10,686**

	Xalis məruz qalma AZN	Girov AZN	Xalis məruz qalma AZN
31 dekabr 2019			
Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	2,037,163	-	2,037,163
Digər Banklardakı pul vəsaitləri	341,971	-	341,971
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	1,637,847	(18,188)	1,619,659
Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	5,390,466	-	5,390,466
Digər aktivlər	10,660	-	10,660

* 31 dekabr 2020-cu il tarixinə ümumi girovun ümumi məbləği 3,158,60 AZN təşkil edir. 18.188 AZN-ə yalnız 100% heirkat tətbiq edilmədiyi girovlar daxildir.

<u>Balansdankənar risklər</u>

Bank balansdankənar risklər üçün də balans riskləri ilə bağlı tətbiq etdiyi risklərin idarə edilməsi prosedurlarını fundamental surətdə tətbiq edir. Borc vermə üçün öhdəlik yarandıqda, Bank müştəri və tərəfdaşlara kreditlər və qabaqcadan ödənişlər üçün tətbiq edilən kredit risklərinin idarə edilməsi prosedurlarını tətbiq edir. Əməliyyatın xarakteri və müştərinin maliyyə vəziyyətindən asılı olaraq girov tələb edilə bilər.

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Likvidlik riski

Likvidlik riski, Bankın müştərilərin əmanətlərinin geri alınması, müqavilə öhdəliklərindən pul tələbləri və ya borcun müddəti kimi digər pul axınları nəticəsində yaranan öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riski. Bu cür axınlar müştəri borcu və investisiya qoyuluşları üçün mövcud pul vəsaitlərini tükəndirərdi. Fövqəladə hallarda, likvidliyin olmaması maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda və aktivlərin satışında azalma və ya borc öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi ilə nəticələnə bilər. Bankın edə bilməməsi riski bütün bank əməliyyatlarına xasdır və bir sıra institusional və bazar miqyasında hadisələr, o cümlədən kredit hadisələri, sistemli sarsıntılar və təbii fəlakətlər ilə təsirlənə bilər.

Bank maliyyə vəziyyəti likvidlik əmsalının, əmanətçilərin konsentrasiyasının həm ümumi maliyyələşdirmə baxımından, həm də böyük fərdi əmanətlərə və likvidlik şərtləri planlarına yalnış etibar edilməməsinin qarşısını almağa nəzarət edir. Bundan başqa, əsas pərakəndə əmanətlər (cari hesablar və əmanət hesabları) Bankın ümumi maliyyələşdirməsinin xeyli hissəsini təşkil edir və bu əmanətlərin sabitliyinə və böyüməsinə mühüm əhəmiyyət verilir.

	1 ay ərzində	1 - 3 ay	3 ay - 1 il	1 - 5 il	5 ildən yuxarı	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	Cəmi
31 Dekabr 2020	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**
Maliyyə aktivləri:							
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	2,674,649	2,674,649
- Digər Banklardakı pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	263,188	263,188
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	1,592,448	-	-	21,773	-	-	1,614,221
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	46,962	30,560	26,258	6,877,500	-	-	6,981,280
- Digər aktivlər	-	-	-	-	-	10,686	10,686
	1,639,410	30,560	26,258	6,899,273	-	2,948,523	11,544,024

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

	1 ay ərzində	1 - 3 ay	3 ay - 1 il	1 - 5 il	5 ildən yuxarı	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	Cəmi
31 Dekabr 2020	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**
Maliyyə öhdəlikləri:							
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	-	-	-	-	-	360	360
- Müştərilərdən depozitlər	-	-	-	-	-	2,911,915	2,911,915
- Digər öhdəliklər	-	-	-	-	-	9,268	9,268
	-	-	-	-	-	2,921,543	2,921,543
Balans hesablarına əsasən likvidlik mövqeyi	1,639,410	30,560	26,258	6,899,273	-	26,980	8,622,481

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

	1 ay ərzində	1 - 3 ay	3 ay - 1 il	1 - 5 il	5 ildən yuxarı	Qeyri-müəyyən ödəmə müddəti	Cəmi
31 Dekabr 2019	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**	**AZN**
Maliyyə aktivləri:							
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	2,037,163	2,037,163
- Digər Banklardakı pul vəsaitləri	-	-	-	-	-	341,971	341,971
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	1,613,368	-	-	24,479	-	-	1,637,847
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	-	-	5,390,466	-	-	-	5,390,466
- Digər aktivlər	-	-	-	-	-	10,660	10,660
	1,613,368	-	5,390,466	24,479	-	2,389,794	9,418,107
Maliyyə öhdəlikləri:							
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	-	-	-	-	-	360	360
- Müştərilərdən depozitlər	-	-	-	-	-	406,817	406,817
- Digər öhdəliklər	-	-	83,617	-	-	12,902	96,519
	-	-	83,617	-	-	420,079	503,696
Balans hesablarına əsasən likvidlik mövqeyi	1,613,368	-	5,306,849	24,479	-	1,969,715	8,914,411

27 Maliyyə alətləri ilə bağlı risklər (davamı)

27.2 Riskin idarə olunmasının məqsəd və siyasətləri (davamı)

Əməliyyat riski

Bankın əməliyyat riski, Bankın gündəlik fəaliyyətində baş verən çatışmazlıqlar nəticəsində ortaya çıxa biləcək zərərlə əlaqəlidir. Bu cür çatışmazlıqlara elektronika və telekommunikasiya sistemlərində, rutinlərdə və başqa sistemlərdəki nasazlıqlar, eləcə də professionallığın aşağı olması və insan səhvləri nümunə ola bilər. Bankın əməliyyat risklərini minimum səviyyədə saxlamaq üçün, riskin ənənəvi təsnifatına əsasən müxtəlif növ risk vasitələrindən istifadə olunaraq risk idarəetməsi aparılır.

Bankın əməliyyat riskinə yanaşması onu aradan qaldırmağa deyil, onu baş idarəçilərin müəyyən etdiyi məqbul səviyyədə saxlamağa, eləcə də o idarəçilərin əlavə kontrol tətbiq edilməsi, mövcud kontrolların dəyişdirilməsi və risklərə digər reaksiyalar barədə hərtərəfli qərar qəbul edə bilmələri üçün onları kifayət qədər məlumatla təmin etməyə yönəlmişdir.

28 Maliyyə alətlərinin cəmlənməsi

Maliyyə aktivlərinin və bankinq ilə bağlı öhdəliklərin əsas cəmləndiyi yer Azərbaycan Respublikasının hüdudları daxilidir. Aşağıda, alətlərlə bağlı coğrafi təfərrüatlar təqdim olunur:

31 dekabr 2020	Azərbaycan Respublikası AZN	OECD döblətlər AZN	Qeyri-OECD dövlətlər AZN	Cəmi AZN
Maliyyə aktivləri:				
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	**2,674,649**	**-**	**-**	**2,674,649**
- Digər Banklardakı pul vəsaitləri	**-**	**263,188**	**-**	**263,188**
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	**1,614,221**	**-**	**-**	**1,614,221**
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	**6,981,280**	**-**	**-**	**6,981,280**
- Digər aktivlər	**10,686**	**-**	**-**	**10,686**
	11,280,836	**263,188**	**-**	**11,544,024**
Maliyyə öhdəlikləri:				
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	**360**	**-**	**-**	**360**
- Müştərilərdən depozitlər	**2,911,915**	**-**	**-**	**2,911,915**
- Digər öhdəliklər	**9,268**	**-**	**-**	**9,268**
	2,921,543	**-**	**-**	**2,921,543**
Xalis mövqe	**8,359,293**	**263,188**	**-**	**8,622,481**

28 Maliyyə alətlərinin cəmlənməsi (davamı)

31 dekabr 2019	Azərbaycan Respublikası AZN	OECD döblətlər AZN	Qeyri-OECD dövlətlər AZN	Cəmi AZN
Maliyyə aktivləri:				
- Nağd və Mərkəzi Bankda pul vəsaitləri	2,037,163	-	-	2,037,163
- Digər Banklardakı pul vəsaitləri	-	341,971	-	341,971
- Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	1,637,847	-	-	1,637,847
- Ödəmə müddətinə qədər qoyulan investisiyalar	5,390,466	-	-	5,390,466
- Digər aktivlər	10,660	-	-	10,660
	9,076,136	341,971	-	9,418,107
Maliyyə öhdəlikləri:				
- Bank və maliyyə təşkilatlarından kredit və depozitlər	360	-	-	360
- Müştərilərdən depozitlər	406,817	-	-	406,817
- Digər öhdəliklər	96,519	-	-	96,519
	503,696	-	-	503,696
Xalis mövqe	8,572,440	341,971	-	8,914,411

29 Hesabat tarixindən sonra hadisələr və COVİD-19-UN təsiri

COVID-19-un yayılması dünyanın bir çox yerli iqtisadiyyatını ciddi şəkildə təsir etdib. Bir çox ölkələrdə sahibkarlar müəyyən müddətə əməliyyatları dayandırmaq və ya məhdudlaşdırmaq məcburiyyətində qalıblar. Səyahət qadağaları, karantinlər, sosial məsafələr və vacib olmayan xidmətlərin bağlanması da daxil olmaqla virusun yayılmasının qarşısını almaq üçün alınan tədbirlər dünya miqyasında iş yerlərində ciddi ləngimələrə səbəb oldu və nəticədə iqtisadi yavaşlama baş verdi. Qlobal fond bazarlarında da böyük dəyişkənlik və əhəmiyyətli dərəcədə zəifləmə yaşanır. Hökumətlər və mərkəzi banklar iqtisadi şərtləri sabitləşdirmək üçün pul və maliyyə siyasətlərilə müdaxilə edirlər.

Şirkət rəhbərliyi COVID-19 pandemiyasının baş verməsi ilə əlaqədar vəziyyətin inkişafını yaxından izləyir və bütün lazımi tədbirləri görür. Rəhbərlik bunun şirkətin fəaliyyətinə ciddi təsir göstərməyəcəyinə inanır.

COVID-19 pandemiyasının müddəti və təsiri, habelə hökumətin verdiyi cavabların effektivliyi hazırda aydın deyil. Dəyişən şərtlər və karantin rejimindəki uzantılar / dəyişikliklər səbəbindən bu nəticələrin müddətini və şiddətini, habelə gələcək dövrlər üçün bankın maliyyə vəziyyətinə və bankın nəticələrinə təsirini etibarlı şəkildə qiymətləndirmək mümkün deyil.